Пралетарыі ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Савецтаў БССР.

10 год выданьня.

154кр. „Савецкая Беларусь"
АДЕСА, Пастэра, 13
Дзярж. Публічн. бібліят.
студз. сьнежань

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыя—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз. Навыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вароцаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: [illegible] Зьмена адрасу: іншагародніх — 20 к., мясцовых — 10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: [illegible]

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: [illegible]

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях [illegible]. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты [illegible].

ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА.

№ 170 (2659) Нядзеля, 28-га ліпеня 1929 г.

Францускую кампартыю заганяюць у падпольле.

МАСАВЫЯ АРЫШТЫ РЭВАЛЮЦЫЙНЫХ ДЗЕЯЧОЎ АХАПІЛІ УСЮ ФРАНЦЫЮ.

ПАРЫЖ, 25-га ліпеня рэдакцыі „Юманітэ" [illegible]

„Юманітэ" зазначае, што ўвесь сакратарыят унітарнай (рэвалюцыйнай) канфэдэрацыі працы арыштаваны. [illegible]

АНГЛА-САВЕЦКІЯ АДНОСІНЫ.

ГЭНДЭРСОН ЗАПЭЎНІВАЕ АБ ХУТКІМ АДНАЎЛЕНЬНІ ЗНОСІН З СССР.

ЛЁНДАН, 26-7. Як ужо паведамлялася, Гэндэрсон [illegible]

ЦЬВЁРДАЛОБЫЯ ІНСТРУКЦЫІ „РАБОЧАГА" ЎРАДУ.

ЛЁНДАН. Агенцтва Рэйтэра паведамляе: [illegible]

Тав. Даўгалеўскі едзе ў Лёндан.

ЛЁНДАН, 26-7. У хуткім часе ў Лёндан [illegible] Даўгалеўскі, [illegible] 29 ліпеня.

АДСТАЎКА ПУАНКАРЭ.

ПАРЫЖ, 26-VII. [illegible]

ПАЗШ АДМОВІЛІ Ў ВЫДАЧЫ ВІЗЫ КІТАЙСКАМУ АТАШЭ

ВАШЫНГТОН, 25-VII. [illegible]

Напярэдадні баявога Чырвонага Дню.

НІЯКІЯ РЭПРЭСІІ З БОКУ БУРЖУАЗЕІ НЯ ЗМОГУЦЬ СПЫНІЦЬ ПРАЦОЎНЫХ, ЯНЫ ВЫСТУПЯЦЬ 1 ЖНІЎНЯ СУПРОЦЬ ІМПЭРЫЯЛІСТЫЧНАЙ ВАЙНЫ Ў АБАРОНУ СССР.

Кампартыі рыхтуюцца да 1 жніўня.

БЭРЛІН, 26-VII. Агалошана адозва ад імя заходня-эўрапейскага бюро Камінтэрну за подпісамі прадстаўнікоў кампартыі Англіі, Францыі, Нямеччыны, Кітаю, Японіі, Галяндыі, ад імя балканскай фэдэрацыі камуністычнай партыі і Камуністычнага Інтэрнацыяналу Моладзі.

Адозва зварочваецца да рабочых, работніц, рабочай моладзі, працоўных і нацыянальна-прыгнечаных усіх краін. Адозва падкрэсьлівае вострую небясьпеку вайны ў зьвязку з наскокам Чан-Кай-Шы на Ўсходня-Кітайскую чыгунку, пры дапамозе якога Францыя, Англія, Японія і Амэрыка спрабуюць уцягнуць СССР у вайну.

Адозва падкрэсьлівае міралюбнасьць СССР, ганебную ролю імпэрыялістычных разбойнікаў і сацыял-дэмакратыі, якая пераходзіць усюды ў формы сацыял-фашызму, ганіць Савецкі Саюз і абвінавачвае яго ў „чырвоным імпэрыялізьме".

Адозва зазначае, што рабочыя і сяляне СССР і Чырвоная армія стаяць на варце, каб ніхто ня мог пераступіць мяжы пралетарскай бацькаўшчыны, пралетарскай дыктатуры. Зараз належыць, піша адозва, заснаваць у кожнай краіне чырвоны фронт процi імпэрыялістычнай буржуазеі, зьбіраць сілы для магутных дэманстрацый, ажыцьцяўляць кантроль над усімі прадпрыёмствамі вайсковай прамысловасьці, перашкаджаць перавозцы зброі і вайсковых часьцей, прызначаных для наскоку на СССР. Адозва заклікае, урэшце, да масавых дэманстрацый 1-га жніўня.

Тэрор процi кампартыі ўзмацняецца.

ПРАГА, 26-7. Адначасна з вобыскамі, учыненымі ў Празе, паліцыя ўчыніла вобыскі ў памяшканьнях сэкратарыятаў акруговых чэхаславацкай кампартыі ў Пільзене, Аўсігу і Браціславе. Сэкратар аўсігскай акруговай арганізацыі т. Анэльт арыштован.

Арыштаваныя ў Празе 30 дзеячоў чэхаславацкай кампартыі вызвалены і прыцягваюцца да адказнасьці на падставе закону аб абароне дзяржавы, за выпуск нелегальных друкаваных твораў і арганізацыі тайных таварыстваў.

Штаб адрэзан ад казармаў.

ПАРЫЖ, 27-7. Агалошана афіцыйнае паведамленьне парыскай прэфэктуры аб тым, што „невядомыя злачынцы ноччу перад 25 ліпеня перарэзалі тэлефонныя лініі, якія злучаюць штаб рэспубліканскай гвардыі з асобнымі казармамі гвардыі".

У Афіцыйным паведамленьні зазначаецца, што западозраньне ў псаваньні тэлефоннай лініі ўскладаецца на будаўнічых рабочых, занятых на пабудове, якая знаходзіцца побач з памяшканьнем штабу.

Польскі пралетарыят рыхтуецца да 1 жніўня

ВАРШАВА, 26-VII. Увесь друк паведамляе, што польская кампартыя зьвярнулася да працоўных мас Польшчы з заклікам да шырокага ўдзелу ў правядзеньні 1-га жніўня. Гэта адозва шырока распаўсюджана ва ўсіх рабочых раёнах. Паліцыя арыштавала шмат асоб, якія распаўсюджвалі гэтую адозву. Улада ўжыла захады, каб не дапусьціць дэманстрацыю 1-га жніўня.

Забарона вулічных дэманстрацый.

ВЕНА, 26-7. Паліцыя забараніла вулічныя дэманстрацыі і сходы, якія склікаюцца аўстрыйскай кампартыяй у Вене.

* * *

БЭРЛІН, 26-7. Начальнік гамбурскай паліцыі сацыял-дэмакрат адхіліў патрабаваньне акруговага камітэту нямецкай кампартыі дазволіць дэманстрацыю, назначаную на 1-га жніўня.

Паліцыя напагатове.

ВЕНА. Будапешцкая паліцыя агаласіла афіцыйнае паведамленьне, у якім гаворыцца пра арышты ў зьвязку з падрыхтоўкаю 1-га жніўня ў Будапешце і ў правінцыі. Водлуг слоў паліцыі, яна захапіла падпольную друкарню. Будапешцкая паліцыя знаходзіцца ў апошнія дні напагатове і мае пад рукамі грузавікі.

ЯНЫ „РЫХТУЮЦЦА".

Паліцыя ва ўсіх буржуазных краінах задушыць [illegible] дэманстрацыі супроць імпэрыялістычнай вайны. (З газэт).

ВАКОЛ САВЕЦКА-КІТАЙСКАГА КАНФЛІКТУ.

Дзікія зьдзекі кітайскіх груміл ня спыняюцца.

УЛАДЫВАСТОК, 25-7. Рэпрэсіі кітайскай улады ў адносінах да савецкіх грамадзян узмацняецца. Савецкае насельніцтва станцыі «Пагранічная» тэрарызована і баіцца выходзіць на вуліцу. Кражы, зьдзекі над савецкімі грамадзянамі, пагрозы зброяй і збойствы—зрабіліся сыстэмаю кітайскай паліцыі. Кітайскія салдаты ходзяць па кватэрах савецкіх грамадзян і, пагражаючы зброяй, вымагаюць прадукты.

Кітайскім салдатам была публічна згвалчана 14-цігадовая дзяўчынка—дачка чыгуначнага служачага. Водлуг вестак, кітайская ўлада прапанавала белагвардзейцам заснаваць ударныя атрады для пераходу на нашу тэрыторыю пад выглядам партызанскіх атрадаў. За гэта ўдзельнікам гарантавана служба на Ўсходня-Кітайскай чыгунцы.

Мабілізацыя ўсяго насельніцтва капаць акопы.

БОРЗА, 26-7. Асобы, якія варочаюцца з Манчжурыі, паведамляюць, што ў прымежнай паласе кітайская ўлада абвясьціла мабілізацыю насельніцтва капаць акопы і рабіць умацаваньні. У насельніцтва рэквізуюцца коні. Насельніцтва агорнута перапудам. Хто адмаўляецца капаць акопы, таго паліцыя зьбівае. Ня мала выпадкаў страляніны ў жыхарства. У выніку бясчынстваў кітайскай улады тэрор насельніцтва набыў павальны характар. Зарэгістравана шмат выпадкаў заяў кітайцаў аб жаданьні эвакуявацца ў СССР.

Згрупаваньне войска каля савецкай мяжы.

ТОКІЁ. Водлуг газэтных паведамленьняў, гірынскае войска ня спыняе згрупоўвацца ў паўночным напрамку.

Паніка ў колах гандляроў гарбатай.

ШАНХАЙ, 26-7. Заява савецкага ўраду аб спыненьні ім закупак чаю ў Кітаі зрабіла вялікае ўражаньне ў колах гандляроў чаем і зьвязаных з імі шматлікіх кітайскіх бэнкаў. Яшчэ большае ўражаньне зрабіла заява мясцовай канторы Цэнтрасаюзу аб ліквідацыі спраў і аб зачыненьні канторы. Кантора Цэнтрасаюзу спыніла закупку чаю, а таксама прыёмку і адпраўку раней закупленага чаю.

У мясцовых колах думаюць, што ўвесь збор некаторых гатункаў чаю сёлетняга ўраджаю, які збываецца выключна на савецкі рынак, згіне ці будзе прададзены за бясцэнак.

Заява кітайскага генэрала.

НЭЙПІН, 26-VII. Японскі друк паведамляе, нібыта гірынскі генэрал-губарнатар Чжан-Цзо-Сян заявіў, што генэрал перавялічыў свае паўнамоцтвы, звольніўшы ўсіх савецкіх служачых Усходня-Кітайскай чыгункі. Далей, Чжан-Цзо-Чан заявіў, што Кітай, як і раней, прызнае прынцып супольнага кіраваньня Ўсходня-Кітайскае чыгункі.

Кітайскі пасланьнік у Бэрліне—аб канфлікце.

ШАНХАЙ, 24-7. Агенцтва нанкінскага ўраду Гомінь паведамляе, што бэрлінскі пасланьнік Кітаю Цзан-Чжо-Пін прыслаў даклад дзяржаўнай радзе аб сваіх перамовах з т. Красьцінскім. Красьцінскі паведаміў Цзан-Чжо-Піна, што хоць савецкі ўрад і глядзіць адмоўна на ўсе пасрэдніцкія спробы дзяржаў, удзельнікаў пакту Келёга, аднак, ён гатоў распачаць непасрэдныя перамовы з нанкінскім урадам.

Цзан-Чжо-Пін зазначае ў сваім дакладзе, што яму дадзена было зразумець, што т. Красьцінскі дамагаецца перад сваім урадам непасрэдных перамоў з нанкінскім урадам. Нарэшце, Цзан-Чжо-Пін просіць інструкцый ад нанкінскага ўраду.

Факт вялікага гістарычнага значэньня.

ЛЁНДАН, 25-VII. Орган рабочай партыі „Дэйлі Гэральд" піша; «Не падлягае сумненьню, што СССР лёгка мог-бы прагнаць кітайцаў з Усходня-Кітайскай чыгункі, але ён не паддаўся на прыманку, не зважаючы на сваю рацыю і на забясьпечаную загадзя перамогу.

Мы зрабілі-б недалікатна і несправядліва, калі-б ня прызналі належных заслуг за савецкім урадам за тое, што ён паказаў на практыцы шчырасьць сваіх шматлікіх заяў аб імкненьні да міру. Савецкі ўрад ажыцьцёвіў на справе прынцыпы пакту Келёга якраз у крытычны момант; гэта зьяўляецца фактам вялікага гістарычнага значэньня".

Захоп УК чыгункі—захад „самаабароны".

ТОКІЁ, Кітайскі пасланьнік у Японіі Ван-Цзун-Бао наведаў Сідэхару і заявіў яму, што „захады ў адносінах да Ўсходня-Кітайскай чыгункі былі ўжыты толькі ў інтарэсах самаабароны". Сідэхара падкрэсьліў у адказ, што Японскі ўрад жадае, каб канфлікт быў у хуткім часе мірна ўпарадкаваны.

Агенцтва Рэйтэра—аб савецка-кітайскіх „перамовах".

БЭРЛІН. Шанхайскі карэспандэнт агенцтва Рэйтэра, спасылаючыся на весткі з Нанкіну аб тым, што кітайскі пасланьнік у Бэрліне паведаміў свой урад, што паўнамоцны прадстаўнік СССР у Бэрліне Красьцінскі заявіў яму, што савецкі ўрад не згаджаецца на пасрэдніцтва дзяржаў—удзельнікаў пакту Келёга, і лічыць за лепшае весьці перамовы непасрэдна з Кітаем. Дзеля гэтага прадстаўнік СССР выедзе ў Харбін, дзе савецка-кітайскія перамовы, як відаць, распачнуцца ў самай блізкай будучыне.

Паведамленьне агенцтва Рэйтэра адхіляецца паўнамоцным прадстаўніцтвам СССР, а таксама і кітайскім пасольствам у Бэрліне, як пазбаўленае ўсякае падставы.

Ніякіх перамоў ня было.

БЭРЛІН, 26-7. Вячэрнія газэты зьмяшчаюць паведамленьне агенцтва Вольфа з адхіленьнем у катэгарычнай форме кітайскага паведамленьня аб тым, нібыта савецкі паўнамоцны прадстаўнік праводзіў нейкія перамовы з кітайскім пасланьнікам аб упарадкаваньні савецка-кітайскага канфлікту.

Японскі ўрад ня прыме пасрэдніцкіх крокаў.

ТОКІЁ, 26-VII. Прадстаўнік міністэрства замежных спраў заявіў карэспандэнту ТАСС, што заявы, якія нібыта паходзяць ад Сідэхары, зьяўляюцца „толькі газэтнымі камбінацыямі".

Консул СССР выехаў з Харбіну.

ТОКІЁ, 26-VII. «Токіё Асахі» паведамлае, што консул СССР т. Мельнікаў выехаў учора ўвечары з Харбіну.

У ПАНСКАЙ ПОЛЬШЧЫ.

ШТУРШКІ ПОЛЬСКАМУ ФАШЫЗМУ.

Сустрэчныя бойкі польскага пралетарыяту з кожным разам робяцца ўсё часьцейшымі і больш упартымі. Забастоўкі, якія ўзьнікаюць на грунце эканамічнай барацьбы, перарастаюць у барацьбу палітычную супроць фашысцкага ўраду. Хоць забастовачны рух да гэтага часу яшчэ не ахапіў большасьці пралетарыяту, аднак, на паасобных вучастках, на паасобных фабрыках, тартаках, у маёнтках пралетарыят дае моцныя штуршкі, якія развальваюць асновы польскага фашызму.

Так, забастоўка ў Слаўкаве пяціста рабочых, якія вырабляюць цьвікі і шрубы, цягнецца ўжо чацьверты тыдзень. Рабочыя патрабуюць павялічэньня заработку, увядзеньня 8-мігадзіннага дню працы, легальнай дзейнасьці клясавага прафсаюзу і інш.

У Лідзе 3 цагельні і 2 фабрыкі вырабу кахляў таксама бастуюць больш за 3 тыдні. Рабочыя патрабуюць павялічэньня загаботку і г. д. Каб задушыць забастоўкі, фабрыканты даручаюць справу «ліквідацыі» забастоўкі паліцыі. Паліцыя тэрарызуе рабочых, арыштоўвае забастовачныя камітэты, разганяе сходы бастуючых. Па другой лініі дзейнічаюць сацыял-фашысты. Яны раяць «уступіць, дамовіцца, пачаць працаваць, тады праводзіць небо цяпер цяжкае эканамічнае становішча і г.д." Агульная мэта, хоць розныя сродкамі,—сарваць забастоўку.

Але тут фашысцкія агенты натыкаюцца на сталёвую сьцяну—клясавую сьвядомасьць рабочых, якія не давяраюць кіраўніцтва забастоўкаю сацыял-фашыстам, а выбіраюць забастовачныя камітэты з выпрабаваных, адданых справе, рэвалюцыйных рабочых. Паліцэйскі тэрор таксама не дасягае мэты: месца арыштаванага таварыша заступае другі рабочы, шчыльней згуртоўваюцца навакол рэвалюцыйнага кіраўніцтва. Рабочыя ўсьвядомілі, што толькі рэвалюцыйнай барацьбой супроць фашызму яны здолеюць дамагчыся паленшаньня свайго дабрабыту.

НЯМЕЧЧЫНА АДМОВІЛАСЯ РАСПАЧАЦЬ ПЕРАМОВЫ З ПОЛЬШЧАЮ

ВАРШАВА, 25-7. На польскую прапанову аб неадкладным аднаўленьні перамоў аб падпісаньні гандлёвага ўгавору нямецкі ўрад адказаў адмоваю.

КАМУНІСТЫЧНЫЯ АДОЗВЫ.

Газэта „Кур'ер Віленскі" паведамляе, што ў Вільні былі распаўсюджаны камуністычныя адозвы, якія заклікалі рабочых да барацьбы з фашызмам, да выступленьня на вуліцы 1-га жніўня супроць вайны, у абарону СССР.

ТАМ, ДЗЕ ПАНУЕ ФАШЫЗМ.

[illegible]АСЯ ЗАБАСТОЎКА ТАКАРОЎ І СТАЛЬМАХОЎ.

БЭРЛІН, 26-VII. Рэвалюцыйнае крыло атрымала вялікую перамогу на выбарах праўленьня сэкцыі будаўнічых стальмахоў і бэрлінскага аддзелу прафсаюзу мэталёўцаў (рэфармісцкія). Усё праўленьне сэкцыі цяпер складаецца з прыхільнікаў рэвалюцыйнага крыла. Адначасна з выбарамі было праведзена галасаваньне па пытаньні аб абвяшчэньні забастоўкі стальмахоў на пабудовах і на фабрыках шафаў, якія не гараць. Аднагалосна было ўхвалена абвясьціць забастоўку. Забастоўка распачалася. У ёй удзельнічае 1500 токараў і стальмахоў на 33 прадпрыёмствах.

ПАТРАБУЮЦЬ СКАСАВАНЬНЯ ЗАГАДУ БАЛДУІНА.

ЛЁНДАН, 26-VII. Канфэрэнцыя фэдэрацыі горнарабочых у Лекпулі ўхваліла прапанаваную выканкомам рэзалюцыю, у якой дамагаецца неадкладнага скасаваньня закону аб 8-мігадзінным рабочым дні і даручае выканкому фэдэрацыі дамагчыся адмены гэтага закону. Па пытаньні аб заработку канфэрэнцыя ўхваліла рэзалюцыю, у якой патрабуе, каб будучая агульнаангельская тарыфная згода была заснавана на пражыцьцёвым мінімуме.

Абмяркоўваючы пастанову канфэрэнцыі аб працяжнасьці рабочага часу, „Манчэстэр Гардыян" піша, што рэзалюцыя можа азначаць усё што хочаш або зусім нічога.

ПЕРАМОГА РАБОЧЫХ-БУДАЎНІКОЎ

ПАРЫЖ, 27-7. Забастоўка будаўнічых рабочых у Парыжы згодна пастановы стачачнага камітэту скончылася. Больш за палову баставаўшых—каля 5000 рабочых—дамагліся поўнага задаволеньня нададзеных патрабаваньняў.

Праца адноўлена пры ўмове ўзяць назад на працу ўсіх лёкаутаваных будаўнічых рабочых і адмовы прадпрыёмцаў ад якіх-небудзь рэпрэсій процi ўдзельнікаў забастоўкі.

II КАНГРЭС ЛІГІ БАРАЦЬБЫ З ІМПЭРЫЯЛІЗМАМ.

Буржуазныя ўрады не даюць віз дэлегатам на праезд.

ФРАНКФУРТ на МАЙНЕ, 27-VII. [illegible] грэсу з Трыпалітаніі і Тунісу, а эгіпецкі ўрад не прапусьціў лідэраў левага крыла арабскай партыі ў Палясьціну. [illegible]

Жахлівыя малюнкі панаваньня імпэрыялізму ў калёніях і паўкалёніях.

ФРАНКФУРТ на МАЙНЕ. [illegible]

У САЮЗНЫХ РЭСПУБЛІКАХ

ЧЫРВОНАЯ АРМІЯ РАЗАМ З УСІМІ ПРАЦОЎНЫМІ МОЦНА СТАІЦЬ НА АБАРОНЕ СССР

МАСКВА. Рэвалюцыйны Вайсковы Савет СССР 26-га ліпеня выдаў загад, у якім зазначае, што захоп кітайскімі мілітарыстамі Ўсходня-Кітайскай чыгункі выклікаў аднадушны пратэст рабоча-сялянскіх мас СССР. Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія разам з усімі працоўнымі прывітала цьвёрдую палітыку савецкага ўраду, выказала згоду ў кожны момант выступіць на абарону нашых межаў і ў шматлікіх рэзалюцыях шчыра падтрымала патрабаваньні рабочых Ленінграду, Масквы і іншых гарадоў аб хутчэйшым выпуску III пазыкі індустрыялізацыі народнай гаспадаркі, якая павінна яшчэ больш узмацніць нашу абароназдольнасьць.

Праходзіць пасьпяхова кампанія па разьмяшчэньні пазыкі пад лёзунгам „пазычым месячны заработак дзяржаве на справу індустрыялізацыі і захаваем аблігацыі да канца тэрміну".

Згодна загаду, падпіска на аблігацыі праводзіцца на прынцыпе поўнай дабраахвотнасьці.

3-я пазыка індустрыялізацыі ўзмоцніць перамогу пралетарыяту ўсяго сьвету.

МАСКВА, 26-7. Прэзыдыум УЦСПС зьвярнуўся да ўсіх сяброў прафсаюзаў з адозваю аб 3-яй пазыцы індустрыялізацыі, заклікаючы ўсіх рабочых і служачых СССР пазычыць сваёй дзяржаве частку свайго заработку на справу вялікай пабудовы сацыялізму і замацаваньня канчатковай перамогі інтэрнацыянальнай рабочай справы ва ўсім сьвеце.

УЦСПС ускладае на кожнага рабочага і служачага задачу ўцягнуць у падпіску шырокія масы сялянства. Перад працоўнымі стаіць задача ня толькі набыцьця пазыкі, але і ўтрыманьня яе і раней набытых пазык да сканчэньня тэрміну, на які яна выпушчана.

Камітэт горнарабочых заклікае да абароны СССР

МАСКВА, 26-7. Міжнародны камітэт прапаганды і дзеяньня горнарабочых зьвярнуўся да гарнякоў усяго сьвету з заклікам змагацца процi падрыхтоўкі імпэрыялістычнай вайны і наскоку на СССР.

Тав. Карахан—аб выпуску III пазыкі

МАСКВА, 26-VII. У гутарцы з супрацоўнікам ТАСС аб III пазыцы індустрыялізацыі намесьнік Народнага Камісара па Замежных Справах Карахан між іншым, зазначыў: «На разрыў зносін з Англіяй, навязаны нам ангельскімі кансэрватарамі, працоўныя СССР адказалі I пазыкаю індустрыялізацыі. У адказ на далёка-ўсходнюю правакацыю працоўныя Саюзу стыхійна распачалі рэалізацыю фактычна яшчэ ня выпушчанае III пазыкі індустрыялізацыі. Гэтая пазыка зьяўляецца лепшым адказам на антысавецкія пляны і захады імпэрыялістаў".

6-га жніўня—працоўны дзень індустрыялізацыі.

МАСКВА. УЦСПС зьвярнуўся да ўсіх сяброў прафсаюзаў з заклікам пайсьці па шляху перадавых ленінградзкіх пралетарыяў і іншых шматлікіх рабочых сходаў праводзіць штогод па ўсім СССР „дзень індустрыялізацыі".

Прэзыдыум УЦСПС, выконваючы жаданьне пралетарыяў, абвяшчае дзень 6-га жніўня—днём індустрыялізацыі—працоўным днём, працягам у 6 гадзін. Рэшта часу УЦСПС раіць прысьвяціць рабочым сходам для абмеркаваньня пытаньняў гаспадарчага будаўніцтва.

АБ ПРАВЫМ УХІЛЕ У КП(б)Б

ПА НАЦЫЯНАЛЬНЫМ ПЫТАНЬНІ.

Абвешчанае 15-м зьездам УсеКП(б) узмацненьне сацыялістычнага наступленьня не абыходзіцца, ды і ня можа абыйсьціся (наперакор усякім правым „тэорыям“) без супраціўленьня, часамі вельмі вострага, капіталістычных кляс, якія асуджаны на выміраньне.

Кулак і нэпман, што выцясьняюцца ўсё больш і больш з сваіх пазіцый, вядуць барацьбу з намі, як непасрэдна (тэрор, антысавецкая агітацыя, арганізацыя контр-рэвалюцыйных кулацкіх груп для зрыву мерапрыемстваў савецкай улады, шпіянаж на карысьць замежных контр-разьведак і інш.), так і праз сваіх дапаможнікаў у нашых апаратах (галоўным чынам—з рознага роду „былых“ чыноўнікаў, а таксама спэцаў, паўінтэлігентаў, інтэлігентаў, тыпу шахцінскіх шкоднікаў і г. д.). Гэтыя агенты кулака і нэпмана спрабуюць, часамі не бяз посьпеху, скажаць лінію ў рабоце нашых устаноў у інтарэсах капіталістычных элемэнтаў. Апошнія знаходзяць сабе шырокае падтрыманьне таксама сярод рэлігійнікаў усіх колераў і антысэмітаў. Працэсы розных контр-рэвалюцыйных арганізацый, што праводзілі сваю работу пад флагам рэлігійных таварыстваў, і антысэміцкія выступленьні пераканаўча паказваюць на змычку гэтых элемэнтаў з кулаком і нэпманам, на агульнасьць іх мэтаімкненьняў.

Але ня толькі яны дапамагаюць кулаку і нэпману. Бывае і так, што націску варожых сацыялізму кляс паддаюцца таксама паасобныя, няўстойлівыя элемэнты ўнутры самой нашай партыі.

У выніку за мінулы пэрыяд, мы мелі ў БССР прарывы на некаторых вучастках нашай работы (правыя скажэньні ў рабоце НКЗ, НКФ, крэдытных органаў, дзяржстраху, у будаўніцтве сампрамкаапэрацыі і інш.), супроць якіх ЦК КП(б)Б вёў рашучую барацьбу.

Паралельна і адначасова з гэтым абвастрэньнем барацьбы капіталістычных элемэнтаў беларускага гораду і вёскі супроць нашых сацыялістычных мерапрыемстваў ідзе і абвастрэньне барацьбы супроць нацыянальнай палітыкі КП(б)Б. Гэта супадзеньне зусім не выпадкова. Нацыянальная палітыка нашае партыі ёсьць перш за ўсё клясавая палітыка. Мы ня мыслім сабе вырашэньня нацыянальнага пытаньня ў БССР без адначасовага зьнішчэньня эксплёататарскіх кляс усіх нацыянальнасьцяў. Натуральна, што кулаку і нэпману не спадабаецца такая наша нацыянальная палітыка. Яны дабіваюцца другой нацпалітыкі, пры якой маемасныя іх інтарэсы ня былі-б закрануты. Беларускі кулак, напрыклад зусім задаволіўся-б такой нацыянальнай палітыкай, якую ў Заходняй Беларусі праводзіць польскі фашызм. Заходня-беларускія нацыянал-дэмакраты Луцкевіч, Астроўскі і інш. аказваюць такой нацпалітыцы поўнае сваё падтрыманьне, «верай і праўдай» служыць польскаму фашызму.

У сілу гэтых прычын, выступленьні супроць нацыянальнай палітыкі КП(б)Б, якія мелі месца за гэты пэрыяд у БССР, маюць значэньне правай спробы абараніць капіталістычныя элемэнты беларускага гораду і вёскі, якія руйнуюцца нашым сацыялістычным наступленьнем.

У гэтым нас пераконвае і самая сутнасьць выступленьняў супроць нацыянальнай палітыкі КП(б)Б, якія ідуць за апошні пэрыяд, галоўным чынам, з боку беларускіх нацыяналістых. Гэтых выступленьняў было шмат у органах пэрыядычнага друку (пераважна ў „Савецкай Беларусі“ і „Полымі“) у розных непэрыядычных зборніках і г. д. Аўтарамі падобнага роду публічных выступленьняў былі і некаторыя члены КП(б)Б. Самі выступленьні старанна маскаваліся: штодзённыя патрэбы дня трактаваліся пад псэўданімамі, здавалася-б далёкіх ад сучаснасьці, пытаньняў гісторыі, літаратуры, мастацтва і г. д.

Гэтыя дзьве апошнія акалічнасьці тлумачацца манапольным становішчам камуністычнай партыі ў палітычным жыцьці нашай краіны і поўнай дыскрэдытацыяй у сьвядомасьці шырокіх працоўных мас Беларусі буржуазных і дробнабуржуазных партый. У сілу гэтай падвойнай прычыны, розныя дробнабуржуазныя ідэалёгіі, актывізуючыся ў зьвязку з абвастрэньнем клясавай барацьбы, па неабходнасьці спрабуюць, наперш, прабівацца наверх праз галавы паасобных, пераважна і ў мінулым, і ў сучасным цесна зьвязаных з нацыяналістычнай верхавінай беларускай інтэлігенцыі, членаў кіруючай камуністычнай партыі, якая карыстаецца бязьмежным давер'ем у шырокіх масах і, падругое—гэтыя свае напады на партыйную лінію часта праводзяць ва ўсяляк замаскаванай форме.

Тым, ня менш, і пад гэтай падвойнай маскай, пры ўважлівым разглядзе ня цяжка ўбачыць усё той-жа знаёмы твар клясавага ворага—кулака і нэпмана, якія імкнуцца захаваць сваё існаваньне ва ўмовах наступаючага сацыялізму.

І сапраўды, навошта было патрэбна т. З. Жылуновічу («Полымя» № 10 за 1928 г., № 4 за 1929 г.) і яго аднадумцам праз дваццаць год, у 1929 г., ідэалізаваць і ўваскрашаць „залаты век“ „Нашай Нівы“ з яе кулацка-буржуазнай праграмай падтрыманьня сталыпінскіх хутароў, з яе пропаведзьдзю нацыянальна-буржуазнага адзінства?*)

Дзеля чаго і для каго гэта патрэбна ў наш час?

Дзеля чаго патрабуецца зараз заднім чыслом перайманоўваць БСГ (Беларуская Сацыялістычная Грамада) у БС-ДРП, у сэкцыі РКП, фальсіфікуючы гісторыю КП(б)Б, „даводзячы“, што быццам бы БСГ была творцаю Кастрычніка ў Беларусі?

На чыю руку, да чыёй выгады, для каго патрэбна сёньня шкадаваць аб разгоне бальшавікамі кулацкага беларускага ўстаноўчага сходу («кангрэс» 18г.), аб яго «недагаласаваных» рэзалюцыях?

Што азначае зараз зноў выцягнуць на сьвет (артыкулы Т. Глыбоцкага, З. Жылуновіча, М. Зарэцкага ў «Савецкай Беларусі» за 1928 г.), зашарпаную, даўно выкрытую марксызмам і ленінізмам тэорыю аб «самабытнасьці», згодна якой наша сучасная сацыялістычная беларуская культура, літаратура і мастацтва павінны карыстацца буржуазнай і нават фэадальнай старажытнасьцю, разьвівацца на кулацкіх „Апраметных“, на лягендах і казках часоў Афросіньні Полацкіх і Клімэнтаў Смаляцічаў? Якой клясе патрэбен такі зьмест лёзунгу аб самабытнасьці?

Для каго ў чыіх інтарэсах сёньня зноў узьнімаць пытаньне аб «арыентацыі», аб „Усходзе“ і „Захадзе“? Адкуль дзьме вецер нездавальненьня ўсім «маскоўскім», „агульнасаюзным“ (Т. Глыбоцкі, М. Зарэцкі—тыя-ж артыкулы)? і г. д., і г. д.

На ўсе гэтыя пытаньні нельга даць другога адказу, акрамя таго, што 1. Гэта патрэбна варожым сацыялізму клясам унутры нашай краіны для чарговай спробы скрывіць лінію КП(б)Б у нацыянальным пытаньні ў бок буржуазнай ідэалёгіі „адзінага нацыянальнага фронту“, у бок зьмякчэньня нашай клясавай устаноўкі ў нацыянальнай палітыцы. У канчатковым выніку—у бок зьмякчэньня нашага наступленьня на кулака і нэпмана ў БССР.

2. Гэта патрэбна таксама польскаму фашызму і яго прыслужнікам беларускім нацыянал-фашыстам з Заходняй Беларусі (Луцкевіч, Астроўскі і інш.), якія ўсімі мерамі імкнуцца паслабіць сувязь, што злучае нацыянальныя савецкія рэспублікі ў адзіны Саюз, і якія ліхаманкава рыхтуюць плацдарм для нападу на СССР.

Па ўсіх гэтых пытаньнях, як і па радзе іншых аналёгічных, ёсьць вычарпальныя пастановы і ўстаноўкі зьездаў і інш. кіруючых парторганаў КП(б)Б. здавалася-б абавязковыя для ўсіх членаў КП(б)Б. І тым ня менш, паасобныя члены нашай партыі лічаць для сябе магчымым зноў і зноў узьнімаць і востра ставіць гэтыя пытаньні. Далёкі-ж адыход такіх членаў ад партыі!

Гэты рост беларускага нацыяналізму адбываецца адначасова з ростам іншых шавінізмаў у нашай рэспубліцы: расейскага, яўрэйскага, польскага. Узмоцнена наступаючы на капіталістычныя элемэнты гораду і вёскі, мы ня робім розьніцы паміж імі па нацыянальнай адзнацы. Гэты наш націск на капіталістычныя элемэнты ўсіх нацыянальнасьцяў кулакі, нэпманы і іх ідэолёгі заўсёды гатовы прадставіць і раздуць, як націск на УСЮ тую нацыю, да якой яны належаць. Адсюль, іменна, і вырастае ў нашых умовах ідэалёгія «адзінага нацыянальнага фронту»—шавінізм. Іменна пад націскам гэтай, варожай нам ідэалёгіі ў паасобных членаў нашай партыі і атрымаліся ПРАВЫЯ скажэньні ў практыцы правядзеньня нацработы (памылкі паасобных яўрэйскіх работнікаў у пытаньнях упарадкаваньня мястэчак, камплектаваньня яўрэйскіх калгасаў, у сампрамкаапэрацыі, „фрагмэнты“ расейскіх шавіністаў, зьявішчы высокамерных адносін паасобных польскіх таварышоў да культур іншых нацыянальнасьцяў і г. д.).

Барацьба з усякага роду шавінізмам і нацыяналізмам ніколі ня спынялася нашай партыяй. Уся, параўнальна кароткая гісторыя КП(б)Б, літаральна, напоўнена гэтай барацьбой. Аднак, у кожны даны адрэзак часу, асноўны агонь гэтай барацьбы сканцэнтроўваўся на якім-небудзь, найбольш небясьпечным у тым пэрыядзе, нацыяналізме. Пры гэтым заўсёды ўдубальт падкрэсьлівалася няўжытнасьць для партыі хаця-б малейшага паслабленьня барацьбы з іншымі нацыяналізмамі. Тактыка гэта была правільнай і зусім апраўдала сябе. Аб гэтым сьведчаць вялікія дасягненьні, якія мы маем у практыцы вырашэньня нацыянальнага пытаньня ў Беларусі, і тая кансалідацыя вакол нашай партыі і савецкай улады працоўных мас усіх нацыянальнасьцяў БССР, якую мы наглядаем.

Абвастрэньне клясавай барацьбы ўнутры краіны і ліхаманкавая работа, міжнароднага, у першую чаргу польскага імпэрыялізму, па падрыхтоўцы ваеннага нападу на Савецкі Саюз, прымушаюць нас, на адным гістарычным этапе ўсямерна ўзмацніць барацьбу з усімі шавінізмамі, як зброяй контр-наступленьня на нас клясавага ворага і сканцэнтраваць галоўны агонь на найбольш актыўтым, найбольш небясьпечным у даны момант нацыяналізме.

Вялікадзяржаўны расейскі шавінізм у БССР, які доўгі час панаваў, адкрыта і актыўна выступаў супроць нацыянальнай палітыкі КП(б)Б, дзякуючы энэргічным нашым мерапрыемствам зараз прытаіўся, рэдка выступае адкрыта, дзейнічае цішком. Удары расейскім нацыянал-дэмакратам і зьменавехаўцам, што наносяцца ў РСФСР, адчувальны і для расейскіх шавіністых на тэрыторыі БССР. Але, паколькі асноўная база для разьвіцьця вялікадзяржаўнага расійскага нацыяналізму ва ўмовах РСФСР застаецца ўсё яшчэ вялікай, паколькі з абвастрэньнем клясавай барацьбы вялікадзяржаўны расійскі нацыяналізм актывізуецца і, у сваю чаргу ўзмоцнена харчуе вялікадзяржаўныя імкненьні расійскіх шавінізмаў у нацыянальных рэспубліках, пастольки нам, у БССР, ня толькі ня прыходзіцца ў якой-небудзь ступені паслабляць нашу ўвагу да барацьбы з гэтым шавінізмам, але трэба гэтую барацьбу ўсяк узмацняць, выцягваць гэты нацыяналізм з усіх прытульных куткоў, дзе ён зараз прытаіўся, выкрываць яго праяўленьні, як бы яны старанна ні былі замаскаваны.

Яўрэйскі нацыяналізм, зьяўляючыся ідэалёгіяй гарадзкіх і мястэчковых нэпманаў, а таксама нацыяналістычнай часткі яўрэйскай інтэлігенцыі, сплятаючыся з ваяўнічым клерыкалізмам, прадстаўляе ў даны момант ва ўмовах БССР, у зьвязку з узмацненьнем сацыялістычнага наступленьня, больш актуальную небясьпеку, чым раней. Абвастрэньне клясавай барацьбы адбілася на актывізацыі яўрэйскага нацыяналізму. Ідэалёгія яўрэйскага «адзінства нацыянальнага фронту» прывяла ўжо, як мы бачылі, да прарываў на паасобных вучастках нашай работы.

Польскі шавінізм у сучасных ўмовах таксама актывізуецца. Вельмі часта гэтая яго актывізацыя зьяўляецца вынікам ня толькі агульных сацыяльных прычын, але і падмацоўваецца непасрэднай работай агентуры польскай дэфэнзывы.

Невыстарчальная клясавая дыфэрэнцыяцыя і некаторая нацыянальная замкнутасьць і абасобленасьць польскага насельніцтва ў БССР паказвае, што націск ідэалёгіі польскага „адзінага нацыянальнага фронту“ досыць моцны. Гэтаму націску могуць паддавацца (і паддаюцца ў паасобных выпадках) таксама і некаторыя камуністыя-палякі.

[illegible]

Вось чаму, зусім не паслабляючы, а ўзмацняючы яшчэ больш барацьбу з усімі нацыяналізмамі, якія прадстаўляюць на даным этапе небясьпеку, што ня гасьне, а ўзрастае, мы павінны асноўны агонь накіраваць на беларускі наступальны шавінізм і нацыянал-дэмакратызм.

Мы павінны мабілізаваць вакол пытаньняў узрастаючай небясьпекі ўсіх відаў нацыяналізму і шавінізму, асабліва на даным этапе—беларускага, як самага небясьпечнага, грамадзкую ўвагу шырокіх партыйных і рабочых мас. Разам з тым трэба своечасова і дакладна выкрываць усе праяўленьні ўсіх нацыяналізмаў, папярэджваючы гэтым паўтарэньне наскокаў на лінію партыі ў нацпытаньні.

Мы павінны больш рашуча праводзіць у жыцьцё пастанову XII зьезду КП(б)Б аб вылучэньні новых пралетарскіх і паўпралетарскіх кадраў, у першую чаргу, з работнікаў-беларусаў, на ўсе вучасткі нашай работы, асабліва для культурнага фронту, як вучастку ў цяперашні час менш другіх забясьпечанага сіламі. Побач з гэтым вылучэньнем павінна быць забясьпечана таксама спэцыяльная падрыхтоўка і перападрыхтоўка работнікаў.

У той-жа час мы павінны весьці бязьлітасную барацьбу і ня спыняцца перад ізаляцыяй тых элемэнтаў сярод нашых кадраў, якія генэральную лінію нашай партыі скажаюць у інтарэсах варожых нам кляс.

Асноўная маса інтэлігенцыі БССР, за годы савецкай улады, арганічна зраслася з справай пралетарыяту і сумленна працуе зараз пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі над ажыцьцяўленьнем узмоцненага сацыялістычнага наступленьня на элемэнты капіталізму ў нашай краіне.

Але ёсьць і другая, колькасна нявялікая, частка былых папутчыкаў з верхавіннага пласту старой інтэлігенцыі, якая, як мы бачылі, іменна ў зьвязку з узмацненьнем сацыялістычнага наступленьня і ўскладненьнем міжнароднага становішча СССР, адыйшла ад нас, перакінулася ў лягер ворагаў і вядзе цяпер з намі барацьбу.

З гэтай часткай інтэлігенцыі нам ня толькі не падарозе, але мы яе інакш, як агентуру клясавага ворага, разглядаць і ацэньваць ня можам. На яе ня могуць і не павінны пашырацца пастановы нашай партыі, якія адносяцца да пэрыяду пачатку сацыялістычнага і культурнага будаўніцтва ў нацыянальных рэспубліках. Усякі, хто [illegible]

[illegible] лі паміж пралетарыятам і вясковым кулаком так абвастраецца барацьба за сярэдняе сялянства, калі кадры пралетарыяту ў Беларусі, якія колькасна павялічваюцца і палітычна і культурна растуць, шчыльна набліжаюцца да „аўладаньня культурнымі каштоўнасьцямі“, да яшчэ большага ўзмацненьня тэмпаў будаўніцтва беларускай культуры „нацыянальнай па форме і пралетарскай па зьместу“. У гэтых умовах існуючы тэмп працэсу беларусізацыі ўжо невыстарчальны і павінен быць узмоцнены.

„Зьвязда“.

*) У № 6 „Нашай Нівы“ за 1906 г. у праграмным артыкуле „Зямельная справа на Беларусі“ мы чытаем наступныя патрабаваньні: скасаваць усе тыя законы, якія не дазваляюць свабодна купляць і прадаваць зямлю. Скасаваць шыхаўніцы, шнуры і пабіць зямлю на танія гаспадаркі, каб у кожнага гаспадара зямля была ў адным кавалку“. У № 6-7 за 1909 г.—найбольшу вызначаецца довадам выгадкавасьці хутарскіх гаспадаркі. З праграмнага артыкулу № 1 „Нашай Нівы“: „Ня думайце, што мы хочам служыць толькі ці паном, ці адным мужыком. Не, ніколі, не. Мы будзем служыць усяму беларускаму скрыўджанаму народу“.

У Прэзыдыуме Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР.

(Пасяджэньне за 25 ліпеня 1929 г.)

АБ РЭАЛІЗАЦЫІ ЎРАДАВЫХ ВЫДАНЬНЯЎ.

[illegible]

АБ ДАПАМОЗЕ ПАГАРЭЛЬЦАМ МЯСТ. ЧАЧЭРСКУ, ГОМЕЛЬСКАЕ АКРУГІ.

[illegible] па даручэньні Прэзыдыуму ЦВК БССР, аб аказанай дапамозе пагарэльцам мяст. Чачэрску.

Выплачана ўсяго страхавой узнагароды прыватным уласьнікам 37.652 руб. Зараз-жа пасьля пажару была арганізавана грамадзкая кухня для харчаваньня бяднейшых пагарэльцаў. Пагарэльцы разьмешчаны ў школах, інтэрнаце і прыватных кватэрах. Сабрана ў парадку ўзае- [illegible]

АБ МЕЖАХ ПАСЯЛКОВАГА САВЕТУ ПЕРШАЙ ДЗЯРЖАЎНАЙ ЭЛЕКТРАСТАНЦЫІ ІМЯ СТАЛІНА І ДЫРЭКТЫВАХ АБ ЯГО ПРАЦЫ.

[illegible] Брухава старае і засьц. Машчаны. Цэнтрам пасялковага савету ўстаноўлен пасёлак Выдрыца.

Аршанскаму АВК даручана надаць Пасялковаму савету самостойны бюджэт з 1929-30 году; ВСНГ і Аршанскаму АВК таксама даручана вывучыць пытаньне аб перадачы пасялковаму савету тае гаспадаркі, якая яму павінна быць падпарад- [illegible]

АБ АБСЛУГОЎВАНЬНІ ГАРСАВЕТАМІ ВАС[illegible] НАСЕЛЬНІЦТВА, ЯКОЕ ЎВАХОДЗІЦЬ У ГАРАДЗКУЮ МЯЖУ.

[illegible]

АБ САКРАТАРЫЯТАХ АВК.

[illegible] сама для падрыхтоўкі пытаньняў да пасяджэньняў Прэзыдыумаў АВК.

Аргаддзелу Прэзыдыуму ЦВК і Наркам РСІ БССР даручана ў месячны тэрмін скласьці праект пастановы аб сакратарыятах АВК і падаць гэты праект на разгляд і зацьверджаньне Прэзыдыуму ЦВК БССР ва ўстаноўленым парадку.

ТРЭЦЯЯ ПАЗЫКА ІНДУСТРЫЯЛІЗАЦЫІ.

ЗА ШЫРОКУЮ ПАПУЛЯРЫЗАЦЫЮ НОВАЕ ПАЗЫКІ.

Ідучы ва спатканьне патрабаваньням шырокіх колаў працоўных, урад Савецкага Саюзу выпусьціў 3-ю пазыку індустрыялізацыі.

Мы ўступілі ў паласу вялікіх работ па сацыялістычнаму будаўніцтву ўсяе гаспадаркі. Пяцігадовы плян разьвіцьця народнае гаспадаркі прыняты ў саадпаведнасьці з думкамі працоўных, выходзячы з генэральнай лініі партыі і савецкага ўраду.

„Дагнаць і перагнаць у сваім разьвіцьці самыя перадавыя капіталістычныя краіны, каб не зрабіцца іх эканамічным прыдаткам, каб быць эканамічна незалежным ад капіталістычнага сьвету“...

А гэта магчыма пры ўмове шпаркага тэмпу індустрыялізацыі краіны і калектывізацыі вёскі, як самы верны шлях зьнішчэньня цяжкасьцяў нашага росту, прадугледжанага пяцігадовым плянам.

Нам зараз неабходны вялікія сродкі ўкласьці ў капітальнае будаўніцтва буйнае прамысловасьці, у сельскую гаспадарку, каб выканаць плян вялікіх работ, падняць эканамічны і культурны ўзровень шырокіх колаў працоўных.

3-я пазыка індустрыялізацыі, выпушчаная ў суме 750 мільёнаў руб., зьявіцца магутным штурхачом да пасьпяховага выкананьня пяцігадовага пляну, магутным крокам замацаваньня пралетарскіх пазіцый у нашай краіне.

Няма сумненьняў у тым, што 3-я пазыка індустрыялізацыі будзе пасьпяхова распаўсюджана; пацьвярджэньнем гэтага зьяўляецца рэвалюцыйны ўздым працоўных мас, выказаны ў тысячах рэзалюцый і масавай датэрміновай падпісцы на пазыку. Гэта зьяўляецца лепшым адказам на наглы выпад кітайскіх генэралаў.

Але 3-я пазыка індустрыялізацыі пасьпяхова будзе распаўсюджана пры ўмове, калі наша грамадзкасьць прыме ўсе захады да шырокай папулярызацыі новай пазыкі.

Выпуск 3-й пазыкі індустрыялізацыі—клясавае мерапрыемства пралетарскае дыктатуры. Клясавы вораг будзе імкнуцца сарваць гэтае мерапрыемства, ужываючы дзеля гэтага розныя захады.

А таму наша задача—мабілізаваць лепшыя сілы партыйцаў, камсамольцаў і беспартыйнага актыву для правядзеньня падрыхтоўчае працы, ад чаго будзе залежыць і посьпех кампаніі па распаўсюджваньню пазыкі.

Ал. Варончанка.

УСЯ ГРАМАДЗКАСЬЦЬ—НА ДАПАМОГУ РЭАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ.

(З агульна-гарадзкой нарады камісій садзейнічаньня).

26 ліпеня ў клюбе савгандльслужачых адбылася агульна-гарадзкая нарада камісій садзейнічаньня дзяржкрэдыту і ашчаднай справе. На нарадзе прысутнічала каля 100 чалавек. Нарада абгаварыла пытаньне аб разгортваньні кампаніі па падпісцы на 3-ю пазыку індустрыялізацыі.

Нарада адзначыла, што адны фінансава-крэдытныя ўстановы ня здолеюць правесьці працу па рэалізацыі новай пазыкі і ахапіць усіх працоўных. Вялікая адказнасьць за належнае правядзеньне гэтай кампаніі ўскладаецца на ўсю савецкую грамадзкасьць і, у першую чаргу, на камісіі садзейнічаньня па прадпрыёмствах і ўстановах. Камісіі садзейнічаньня павінны правесьці асноўную працу па папулярызацыі пазыкі і арганізацыі падпіскі на апошнюю.

Пастаноўлена разгарнуць на прадпрыёмствах і ў установах шырокую папулярызацыю 3-й пазыкі індустрыялізацыі. Камісіі садзейнічаньня павінны ахапіць падпіскай 100 проц. рабочых і служачых у разьмеры ня менш месячнага заработку. Вырашана наладзіць спаборніцтвы на лепшае правядзеньне падпіскі ня толькі паміж асобнымі прадпрыёмствамі і ўстановамі, але і паміж асобнымі цэхамі і рабочымі.

Побач з гэтым нарада пастанавіла прыняць меры да ўтварэньня сталага актыву на прадпрыёмствах для дапамогі камісіям садзейнічаньня, прыцягваючы яго да папулярызацыі пазыкі і да практычнай працы па яе распаўсюджваньні.

Па ўсіх прадпрыёмствах і ўстановах будуць арганізаваны куткі дзяржпазыкі і ашчаднасьці, у якіх павінна весьціся сталая кансультацыйна-даведчая праца. Разам з правядзеньнем падпіскі на 3-ю пазыку індустрыялізацыі неабходна завастрыць увагу працоўных на калектыўнай здачы раней набытых пазык.

Нарада выказалася за неабходнасьць дапоўніць дагаворы аб сацыялістычным спаборніцтве пунктам аб 100-процантнай падпісцы на новую пазыку індустрыялізацыі і ўтрыманьні абліігацый іншых пазык. Усе гэтыя пытаньні будуць абгаварвацца на агульным сходзе рабочых і служачых.

ПАДПІСКА НА ПАЗЫКУ ПРАХОДЗІЦЬ ПАСЬПЯХОВА.

Рабочыя заводу „Бальшавік“ хутка выконваюць пастаўленую задачу—сабраць падпіску на 3-ю пазыку індустрыялізацыі на 60.000 руб. Па ўчарашні дзень рабочыя заводу ўжо падпісаліся на 50000 р. Падпіска працягваецца.

* * *

Падпіска на новую пазыку індустрыялізацыі сярод рабочых заводу „Камунар“ праходзіць з посьпехам. Многія рабочыя падпісваюцца больш, чым на месячную зарплату. Па заводу ўжо сабрана падпіска на 19000 руб.

* * *

Ня з меншым посьпехам праходзіць падпіска і на заводзе „Дрэваапрацоўчанік“. Па ўчарашні дзень рабочыя падпісаліся на новую пазыку на 116000 рублёў. Многія рабочыя падпісаліся на месячны заработак.

* * *

Рабочыя Менскай шчотачнай фабрыкі ў адказ на выпады кітайскіх імпэрыялістаў дружна разгарнулі падпіску на 3-ю пазыку індустрыялізацыі. Сярод рабочых ужо сабрана падпіска на новую пазыку на 16000 рублёў.

* * *

З посьпехам праходзіць падпіска на 3-ю пазыку індустрыялізацыі на фабрыцы лялек „Возрождение“. Па ўчарашні дзень рабочыя падпісаліся на пазыку на 10200 р. Падпіска працягваецца.

* * *

Калектыў працаўнікоў Наркамюсту, Вярхоўнага Суду, матар'яльнай канторы і пракуратуры сабралі на падпіску на 3-ю пазыку на 7000 руб.

* * *

Рабочыя абутковай фабрыкі Белскурытрэсту таксама не адстаюць у зборы падпіскі на 3-ю пазыку індустрыялізацыі. Ужо сабрана падпіска на 14000 р.

Шмат рабочых падпісаліся больш чымся на месячны заработак.

* * *

З посьпехам праходзіць кампанія па падпісцы на новую пазыку індустрыялізацыі сярод рабочых 1 дзяржаўнай друкарні. Па ўчарашні дзень ужо сабрана падпіска на 16000 р.

* * *

Не адстаюць у падпісцы на 3-ю пазыку і рабочыя-будаўнікі—сэзоньнікі. Рабочыя па будаўніцтве Унівэрсытэцкага Гарадка за некалькі гадзін сабралі падпіску на новую пазыку на 3500 р. Падпіска працягваецца.

* * *

Калектыў працаўнікоў НК РСІ БССР сабраў падпіску на новую пазыку ва 6215 р.

* * *

Рабочыя Менскай кушнярскай фабрыкі спаборнічаюць паміж сабой у галіне падпіскі на 3-ю пазыку індустрыялізацыі. Папярэдняя падпіска на пазыку ўжо дала звыш 9000 р.

* * *

Калектыў працаўнікоў Галоўнай Касы Ашчаднасьці сабраў падпіску на 3-ю пазыку індустрыялізацыі на 5200 руб., што складае 138 проц. месячнага заработку працаўнікоў.

* * *

Разгортваецца падпіска і сярод рабочых абутковай фабрыкі „Торгстрой“. Папярэдняя падпіска на пазыку дала ўжо 5500 руб.

А. Барбэ.

АБ ЧЫМ ГАВОРЫЦЬ 1-ае ЖНІЎНЯ.

1-ае жніўня—дзень мабілізацыі рабоча-сялянскіх мас супроць імпэрыялістычнай вайны, дзень актыўнай салідарнасьці рабочых усяго сьвету з краінай сацыялізму—Савецкім Саюзам.

Над гэтай краінай і над усім сьветам навісла пагроза вайны. У гэтым артыкуле мы разгледзім узброеньні імпэрыялістычных краін, якія складаюць дзякуючы свайму вялізарнаму росту як колькаснаму, так і якаснаму яскравае выяўленьне палітыкі імпэрыялістычных дзяржаў.

Характэрна тое, што чым больш узбройваюцца дзяржавы, тым больш гутарак аб разброеньні, інакш кажучы, чым больш узбройваецца імпэрыялізм, тым больш ён адчувае неабходнасьць у тым, каб ашукаць масы. Аднак, ганебная камэдыя разброеньня, першыя ролі якой разыгрываюць „сацыялісты“, атрымала жорсткія ўдары. Савецкая дэлегацыя на падрыхтоўчых канфэрэнцыях да разброеньня, кажучы проста, прыпёрла да сьцены імпэрыялістаў і іх сацыялістычных падгалоскаў. На савецкія прапановы аб разброеньні імпэрыялісты адказалі ўзмоцненым узброеньнем. Для кожнага сьвядомага пралетарыя ясна, што буржуазея не разброіцца, калі толькі яе ня прымусіць сілай пралетарыят.

Ліга Нацый сабрала ўжо дзесяткі і сотні кілёграмаў «спраў» па пытаньні аб разброеньні. Як гавораць у жэнеўскіх архівах хаваецца ўжо 14 тысяч старонак тэксту, прысьвечанага выключна канфэрэнцыям, падканфэрэнцыям, камісіям, падкамісіям і г. д. па разброеньні. Колькі паперы, колькі натуг забіць галовы працоўных мас усялякай трухой! І ў той час, калі ў Жэневе пэцкаюць тысячы і тысячы старонак, каб ашукаць масы відочнасьцю працы над справай разброеньня, у кожнай імпэрыялістычнай дзяржаве, у кожнай васальнай дзяржаве імпэрыялістычных краін ідзе рост і разьвіцьцё ўзброеньняў усіх выглядаў—сухапутных, марскіх, паветраных і хімічных.

Возьмем некалькі найбольш характэрных лічбаў.

Перш за ўсё бюджэты трох галоўных імпэрыялістычных дзяржаў: у 1913 г. вайсковы бюджэт Злучаных Штатаў складаў 293.000.000 даляраў, у 1927-28 г. г. ён складаў 708.000.000 даляраў—павялічэньне на 142 проц.; вайсковы бюджэт Англіі ў 1913 г.—77.000.000 фунт. стэрлінгаў, у 1927-28 г.—155,1 млн.—павялічэньне на 63 проц. Што датычыцца «ціхамірнай» Францыі, то яе вайсковы бюджэт у 1913 г. раўнаўся 1.596 млн. залатых франкаў а ў 1929 г. ён дасягае—13.560 млн. папяровых франкаў, або ў пераводзе на залатыя франкі—2.700 млн. франкаў—павялічэньне на 70 проц.

Ужо па аднаму росту вайсковых бюджэтаў няцяжка бачыць, чаго каштуе добра вядомае «разброеньне» імпэрыялістычных дзяржаў. Лік армій дае такія-ж доказы росту ўзброеньняў. Лічба салдат пяцёх дзяржаў—Злучаных Штатаў, Англіі, Нямеччыны, Францыі і Японіі зараз складае—2.066.000 проці 1.827.000 у 1913 г. Гэткім чынам, рэгулярная армія павялічылася на 240.000 байцоў.

Але мы павінны мець на ўвазе, што тэрмін службы ў большасьці краін зараз скараціўся, што дае права зрабіць вывад аб яшчэ большым росьце запасных армій. Сапраўдныя запасныя арміі аграмадныя. На першым месцы стаіць Францыя з 5.500.000 запасных, за ёй ідзе Англія—4.500.000, далей Італія 4.000.000, Амэрыка—3.500.000 і Японія—3.200.000. Такім чынам, разам людзкі склад армій гэтых пяцёх дзяржаў у выпадку вайны дасягне 20.700.000.

Адносна марскіх узброеньняў мы бачым такі-ж рост. Ідзе ўзмоцненае будаўніцтва новых суднаў, крэйсэраў, падводных лодак, авіёматак і г. д. У 1928-29 г. выдаткі на марскія ўзброеньні па трох галоўных імпэрыялістычных дзяржавах павялічыліся ў параўнаньні з 1927-28 г. па афіцыйных даных: у Злучаных Штатах з 347 млн. даляраў да 392 млн. даляраў (плюс 13 проц.), у Англіі—з 290 млн. даляраў да 326 млн. (плюс 12,5), у Францыі з 71 млн. даляраў да 100 млн. даляраў (плюс 40 проц.).

Такім чынам „ціхамірная“ Францыя, адстаючы колькасна ад сваіх магутных супрацоўнікаў, пераганяе іх у тэмпе росту.

Асаблівую ўвагу імпэрыялістычныя дзяржавы зварочваюць на разьвіцьцё авіяцыі. Вядома, гэта—„самы цывілізаваны выгляд“ зброі. Калі ў 1913 годзе лік аэраплянаў і гідраплянаў паказаных пяцёх дзяржаў складаў 2.688, дык ў 1928 г. ён дасягнуў ужо 6.187, а па праграме дзяржаў у 1930 г. ад 6.800 да 7.000.

Такім чынам, за пяць гадоў паветраны флёт пяцёх дзяржаў узрос на 130 проц. Аднак, гэтая лічба вельмі слаба адбівае фактычны рост магутнасьці паветранага флёту. Апосталы разброеньня не абмяжоўваюцца павялічэньнем лічбы сваіх аэраплянаў. Да колькасьці далучаецца палепшаньне якасьці. З часу імпэрыялістычнай вайны, як гавораць спэцыялісты, авіяцыйная тэхніка зрабіла вялізарныя посьпехі. Шыбкасьць палёту павялічалася на 50-60 проц. Поле дзеяньня аэраплянаў (разьведачных і зьнішчальнікаў) павялічалася на 75 проц., а бомбавозаў на 250-300 проц. Шыбкасьць і эфэкт бомбакіданьня ў 4 разы перавышае тое, чым кіравала ваенная авіяцыя ў 1918 годзе. Хуткастрэльнасьць кулямётаў павялічана ў 6-7 разоў проці 1918 г.

Францыя дастаўляе ўсю гэту зброю сваім васалам—Польшчы і Румыніі на выпадак нападу на СССР.

З гэтых лічбаў, з гэтых бясспрэчных фактаў кожнаму відаць абман разброеньня, пра якое пяюць буржуазея і сацыял-здраднікі. Падвойная гульня апошніх асабліва скандальна. Яны аднэй рукой выпрацоўваюць вайсковыя законы, вайсковыя бюджэты і г. д. (закон Бонкура, закон аб абароне бацькаўшчыны ў Чэха-Славакіі, будаўніцтва броняносцаў у Нямеччыне і г. д.), а другой распаўсюджваюць шаноўныя „пэтыцыі“ да Лігі Нацый, каб яна занялася сур'ёзна пытаньнем разброеньня.

Усе рэчавыя довады імпэрыялістаў і сацыял-патрыётаў нарыхтоўваюцца на ваенных заводах. Рабочыя гэтых заводаў павінны быць першымі і галоўнымі барацьбітамі проці вайны. У краінах капіталізму на ўсіх мэталюргічных заводах, на ўсіх авіё-заводах, на фабрыках хімічных «угнасеньняў»—усюды, дзе выпрацоўваецца зброя для будучай імпэрыялістычнай вайны, рабочыя павінны рыхтавацца да барацьбы.

Гэтая падрыхтоўка патрабуе ад іх згоднасьці, патрабуе арганізацыі заводзкіх камітэтаў, якія групавалі-б вакол сябе рабочых і кіравалі-б іх барацьбой, з аднаго боку, за павышэньне зарплаты і палепшаньне ўмоў працы, а з другога боку супроць падрыхтоўкі імпэрыялістычнай вайны. Дзеля гэтага неабходна ўзмацненьне рэвалюцыйных прафсаюзаў і баявога кіруючага гэтай барацьбой авангарду—камуністычных партый.

Барацьба за павялічэньне зарплаты, барацьба за паслабленьне цяжкага гнёту рацыяналізатарскай эксплёатацыі непарыўна зьвязана з барацьбой супроць імпэрыялістычнай вайны, супроць ўсіх відаў яе падрыхтоўкі. У гэтым мэта і сэнс міжнароднай дэманстрацыі 1-га жніўня.

ЛІТАРАТУРА—МАСТАЦТВА—КРЫТЫКА.

РЫГОР ПАПАРАЦЬ.

У маршы дзён.

Паклон табе,
паклон...
І як ня кланяцца, скажы?..
У цёмны сьвет
Цябе вакном
Паставіла эпоха на мяжы.
Табе быў незнаём
Ні цэмант,
ні граніт—
Драмаў і ты, як дрэмле
клён...
А зараз Менск—
сымфоніяй
сырэн
заліт!
І як не ахапіць пяром,
І як тут песянь не складаць?..
Акордам слоў—
перавяслом
Хачу я ўсё перавязаць.
Камень
і цэгла,
Цэмант
і сталь,
Коціцца
градам
Пот,
як крышталь.
Мускул
напружны,
Мускул
рухам—
Звоніць,
рагоча
Ля каменя
лом.
Камень
і цэгла,
Цэмант
і сталь—
Шчыльна
да цэглы
Цэглу
прыстаў.—
...Гэй ты
люцкая
Магутная
моц,
Ў дзень
пераробіш
Ты цёмную
ноч.

* * *

Іду па вуліцы,
а вуліцы плывуць,
І сам тану ў бляску ліхтароў;
І ногі хочацца
мне так разуць
Спусьціць ў ваду, прысеўшы на
пароме.
Іду па вуліцы,
сумуе «матылёк»,
Што для рамізьніка будуецца
музэй,
А нагба п'е
яна апошні клёк
З сваіх сухіх рашпыляных
грудзей.
Іду па вуліцы,
а вуліцы плывуць,
Тут рыштаваньне—мачта ка-
раблю...
Калі нібудзь
патомні памянуць
За працу нас і барацьбу.
Плывіце-ж вуліцы
у шыр і даль,
Хутчэй убачым бераг-астаноўку,
І над зямлёй
чырвоную скрыжаль
Мы назавём сусьветнаю супоўкай.

За танную кнігу.

Пытаньне аб таннай кнізе, асабліва мастацкай, ужо часткова закранулася, але крокаў у гэтым напрамку пакуль што ня відаць. Наогул, наша выдавецтва прывыкла так: выдае кнігу першым выданьнем коштам рубель, выдае другім—падвышаецца кошт, а таму набыць кнігу вельмі цяжка, можуць яе набыць толькі багатым.

Белдзяржвыдавецтву пара ўжо зьнізіць цану на [illegible] культурнай рэвалюцыі—кнігу. **Кандрат Біч.**

Ці патрэбна нам літаратурная газэта.

(У ПАРАДКУ АБМЕРКАВАНЬНЯ).

Усе рэдакцыі нашых газэт і часопісаў кожны дзень атрымліваюць горы карэспандэнцый. Допісы, вершы, фэльетоны, апавяданьні і нават цэлыя раманы сыплюцца ў рэдакцыі, як з „рога изобилия“. Сам па сабе гэты факт ня дрэнны, нават наадварот, яскрава сьведчыць аб узросьце нашае культуры, але калі мы спрабуем разгледзіць увесь матар'ял, які прысылаецца ў рэдакцыю, дык убачым, што імкненьні і жаданьні пісаць яшчэ не зьяўляюцца для большасьці аўтараў дастатковым, каб іх творы былі надрукаванымі.

Ёсьць допісы амаль-што няпісьменныя, аб якіх мы казаць ня будзем, ёсьць пераважна меншая частка добрых твораў, якія друкуюцца, і ёсьць нешта сярэдняе, на што трэба было-б зьвярнуць увагу і што між іншым, ніколі не выходзіць „у сьвет“. На такія дописы і творы „сярэдняй“ якасьці аўтар зусёды атрымоўвае 2-3 халодных словы адказу, а то і зусім нічога не дачакаецца. Зразумела, што для рабкора, селькора ці літаратара, які толькі пачынае прабаваць свае сілы, факт неатрыманьня адказу, альбо адказ з двух слоў: «Не падыходзіць», ня будзе зьяўляцца стымулам да далейшай працы і разьвіцьця. Тут патрэбна таварыская рада, растлумачэньне правільнага афармленьня сказу, наказаньне прасьцейшых мастацкіх прыёмаў і агульны напрамак. Трэба даць пачынаючаму рабкору, селькору і літаратару нейкую нітачку, па якой ён без вялікіх цяжкасьцяў будзе мець магчымасьць арыентавацца ў складаным лябірынце слоў і сказаў.

Нельга абвінавачваць рэдакцыі ў тым, што явы недастаткова добрасумленна падыходзяць да разгляду і надрукаваньня таго ці іншага допісу, альбо твору. Рэдакцыя ня можа зьмяшчаць у друку нявытрыманых у мастацкім сэнсе і граматычна няпісьменных артыкулаў як і ня мае тэхнічнай магчымасьці перарабляць рукапісаў.

Але ці нельга ўсё-ж-такі ўрэгуляваць гэтае пытаньне, якое ў сучасны момант стала надзвычайна балючым?

Я адкажу, што можна.

Чаму нам ня ўзяць прыклад хаця-б з тыднёва Маскоўскай літаратурнай газэты і ня выпусьціць у Беларусі таксама літаратурную газэту, калі ня тыднёвую, дык двухтыднёвую, калі не такога фармату як у Маскве, дык меншага, але якая-б асьвятляла выключна літаратурныя пытаньні і дала-б магчымасьць пачынаючаму пісьменьніку вывучаць на яе старонках сучасную беларускую літаратуру, розныя ўхілы ў ёй, знаёміцца з цікавейшымі навінамі літаратуры, з крытыкай і г. д., а таксама ўдзельнічаць практычна і атрымоўваць карысныя адказы.

Было-б пажадана, каб зацікаўленыя таварышы і больш кампэтэнтныя ў гэтай справе нашы беларускія літаратары, а таксама ўстановы, якіх гэта датычыцца, выказаліся на сутнасьці пытаньня і далі свае меркаваньні: ці патрэбна нам такая газэта, і калі патрэбна, дык як яе лепш паставіць, каб яна дасягла сваёй мэты.

Ч. Барысевіч.

БІБЛІЯГРАФІЯ.

СЯРГЕЙ ДАРОЖНЫ—„Васільковы россып“—вершы. БДВ, Менск, 1929 г. Балонак 83. Цана 85 кап.

Сяргей Дарожны—паэта малады, выступіў на літаратурнай ніве нядаўна. Пачаў друкавацца з 1925 году. У 1926 г. вышаў зборнік „Звон (вясны)“, у якім зьмешчаны вершы С. Дарожнага і І. Плаўзінкі. Ужо тады было заўважана, што С. Дарожны здольны ад прыроды паэта, які любіць папрацаваць над формаю, але яшчэ з неакрэсьленай ідэалёгіяй і сьветапоглядам, які яшчэ не знайшоў свае, сталае сьцежкі ў жыцьці і паэзіі. Зараз мы маем новы плён працы Дарожнага за апошнія тры гады.

Зборнік мае тры разьдзелы.

Эпіграф да першага разьдзелу вельмі трапна характарызуе яго (першы разьдзел):

„Грустя, и плача, и смеясь,
Звенят ручьи моих стихов“.
А. Блок.

У сапраўды, на 30 балонах і 20 вершах паэта пяе аб „сініх туманах“, „сініх вачох“, „сініх завеях“, „сініх палёх“ і абавязкова, у кожным вершу аб сваёй „любой і дарагой“. Усе вершы гэтага разьдзелу апрануты цельнай плёнкай нейкай журбы і смутку. Паэта блукае па нейкіх невядомых яму сьцежках.

С. Дарожны—сын вёскі, але горад яго апралетарызаваў. Так ён кажа:

„Тыя ўсе жаданьні, тыя ўсе імкненьні (цяга к вёсцы У. С.)
Замяніў мне горад сеньняшні, каменны“.

Але ні сумленны сын ня можа забыць маткі, так Дарожны не забывае вёску:

„... Як зажмуру вочы
Сьвіцца мне Палесьсе...“
Або: „І ці йду я вуліцай, ці гляджу у вітрыны,
Мне заўсёды марыцца поле і неба сіняе“.

Вось гэта разладжона паэта між горадам і вёскай налажыла сьлед на ўвесь зборнік.

Другі разьдзел нічым, фактычна, не адрозьніваецца ад першага. Эпіграф да яго кажа:

„У смутак і радасьць
Зьліліся ў душы“.

Тэматыка тая-ж, што і ў першым разьдзеле. Той самы „смутак вечна сіні ходзіць каля вокан“. Праўда, тут ужо паэта абяцае:

„Толькі я ня стану сумаваць так часта
І спагады ў кожнага
Для сябе прасіць,
Будзе яшчэ многа радасьці і шчасьця,
Будзе яшчэ многа песень і красы“.

Зусім іншае гаворыць трэці і апошні разьдзел зборніку, аб чым сьведчыць і эпіграф да яго:

„Узьнімаю ўсслаўлены шчыт,
Камуне сьпяваю славу!!!“

Тут ужо Дарожны зразумеў,

„Што і нам пара інакшае падслухаць
Аб чым сталёвыя драты няюць“.

З якім запалам, энэргіяй і сілай паэта зьвяртаецца з заклікам да таварышоў па працы [illegible]

У. С.

С. ЛІХАДЗІЕЎСКІ.

МУЗЫКА БАЛОТ

На балоце, на балоце—чорны
торф,
На балоце, на балоце—ячмяні.
Звонка, гучна прагудзеў матор,
Сьпеў былога, сьпеў старога
замяніў.
Шум чаротаў, трысьнікоў і
шэпт асок,
Па расе расплыўся, парадзеў
І чамусьці з вострою касой
Гурт вясковых воінаў ня йдзе.
Маладое пакаленьне сочных
траў,
Зарунела, забуяла, узрасло.
А шырокая канава-магістраль
Ваду сьцягвае настойліва бяз
слоў.
Каламутная, іржавая вада
Сочыцца, марудзіць у трысьці.
Ну, каму-ж ахвота зброю здаць,
Ад сваіх пазіцый адысьці?!
Я любуюся, гляджу на шыр
балот,
Міла вабяць кветкі канюшын.
І дзясяткі верхавін—галоў
Клоняцца прад звонамі машын.
У балотным шалясьценьні—новы
тон,
Мілагучны стройны кансананс.
А ці мала знойдзецца выток
Сьвежых песень, што ўзбадзё-
раць нас?!
На балоце, на балоце—чорны
торф,
А на торфе—маладая рунь.
Прывітаньне пасылае—шле
матор
Моцнаму і новаму гаспадару.
Тоны музыкі ня зрушаны нікім,
І прымаюць нівы зноў гасьцей.
А на ўзьмежках зацягнулі быль-
нікі,
Напяваюць: „Беларусь расьце“!

М. Хведаровіч.

Вартавы!

(Прысьвячаю выпуску лягернікаў-студэнтаў).

Ня скончан паход,
Не пара супачыць
На ўсталых касцях
Даросах.
Дык стой, вартавы,
Не засні ў начы—
Прад намі
Вялікі трывогі!

[illegible]

24—7—29 г.
Лягер „Чырвонае Урочышча“.

НА ВАРЦЕ КРАІНЫ САВЕТАЎ.

Недахопы ў падрыхтоўцы да прызыву: трэба зьнішчыць.

Менскі акрваенком тав. Місьнікаў у гутарцы з нашым супрацоўнікам на пытаньне—як ідзе падрыхтоўка да прызыву грамадзян нараджэньня 1907 г., адказаў:

Кампанія па падрыхтоўцы да новага прызыву разгарнулася ў Менскай акрузе з 17-га мая. У час падрыхтоўчай кампаніі былі пастаўлены задачы растлумачыць насельніцтву задачы нашай Чырвонай арміі ў сувязі з прызывам, азнаёміць з ільготамі і правесьці клясавы адбор прызываемых.

У правядзеньні падрыхтоўчай кампаніі выявіць цэлы шэраг недахопаў. Так праца па клясаваму адбору, якая праводзіцца на мясцох, не знайшла яшчэ належнага адбітку; слаба ў гэту працу ўцягнута бедната, камсамол, няма належнай увагі з боку некаторых райвыканкомаў. Нельга не адзначыць і таго факту, што некаторыя райкомы партыі слаба кіруюць гэтай працай. Мясцовым органам неабходна зьвярнуць сур'ёзную ўвагу на зьнішчэньне гэтага недахопу, бо Чырвонай арміі патрэбна клясава вытрыманае папаўненьне яе шэрагаў.

У Менску правядзеньне клясавага адбору сярод тых якіх прызываюць у армію ускладзена на гарадзкі савет, які даручыў гэту справу спэцыяльнай камісіі.

На мясцох праводзіцца шырокае растлумачэньне насельніцтву ільгот. Ужо мясцовыя камісіі распачалі працу на прадстаўленьню ільгот. Гэту працу неабходна скончыць у першай палове жніўня.

Для больш шырокага ахопу насельніцтва працай па растлумачэньню задач прызыва і Чырвонай арміі ў пэрыяд 10-25 жніўня будуць праведзены на мясцох сходы прызыўнікоў з удзелам сялянства. У гарадох таксама будуць праведзены сходы па раёнах.

Апрача таго на прадпрыемствах разгортваецца праца камсамольскіх ячэек і прафарганізацый на растлумачэньню рабочай моладзі гісторыі Чырвонай арміі, яе жыцьця і быту, а таксама і задач апошняй. У правядзеньні гэтай працы сярод рабочай моладзі ўцягваюцца і падшэфныя чырвонаармейскія часьці.

Для больш правільнай пастаноўкі растлумачыцельнай працы на прадпрыемствах, камсамолам будзе праведзена інструкцыйная нарада з вылучанымі для гэтай працы таварышамі.

У час прызыву на ўсіх прызыўных пунктах будзе разгорнута палітасьветная праца.

Мясцовыя савецкія, партыйныя, камсамольскія і грамадзкія арганізацыі павінны прыняць больш актыўны ўдзел у правядзеньні гэтай працы.

Чырвоная Армія будзе гатова.

1-е жніўня недалёка. Рабочыя ва ўсіх капіталістычных краінах у гэты дзень будуць выступаць супроць рыхтуемай буржуазеяй новай імпэрыялістычнай вайны і наступу на СССР.

Аб гэтым сьведчаць весткі з многіх краін. У Францыі падрыхтоўка да 1-га жніўня ідзе поўным ходам. На фабрыках і заводах праводзяцца сходы рабочых, якія аднагалосна выказваюцца за арганізацыю 1-га жніўня забастовак і дэманстрацый.

Але буржуазея ня сьпіць. Фашысцкі друк вядзе кампанію супроць францускай кампартыі.

У Нямеччыне ўсюды арганізоўваюцца камітэты на барацьбе з вайной. Такі камітэт нядаўна арганізаваны ў Людвігсгафэне. Гэты рух перакідваецца і ў вёску. У Вальдзэнбурзе (с.-г. раён) арганізаваны антываенны камітэт. У Нямеччыне таксама і жанчыны ўцягваюцца ў гэту барацьбу. І ў Нямеччыне Цэргібелі вядуць наход супроць кампартыі

Наша Чырвоная армія добра ведае, што ў дзень 1-га жніўня нямала будзе праліта пралетарскай і сялянскай крыві, ня толькі ў краінах фашызму, як Польшча, але і ў „дэмакратычных“ краінах, як Францыя, Нямеччына і г. д.

Кожны чырвонаармеец ведае, што ўзмацняе чырвоную армію, вывучае вайсковую справу, мы гэтым самым даём адпор буржуазеі ў падрыхтоўцы новай вайны і дапамагаем працоўным Захаду.

І таму ўдзень, калі рабочыя ўсяго сьвету будуць змагацца за мір, за абарону першай бацькаўшчыны працоўных—мы ў свабоднай краіне будзем яшчэ болей узмацняць абараназдольнасьць СССР, індустрыялізаваць краіну, калектызаваць сельскую гаспадарку.

Л. П.

Працоўныя літоўцы будуюць самалёт.

У рэдакцыю менскай літоўскай газэты „Raudonasis Artojas“ („Чырвоны Араты“) за апошнія часы паступіла як з Беларусі, так і з іншых мясцовасьцяў Савецкага Саюзу шмат карэспандэнцый і лістоў ад працоўных літоўцаў з прапановамі неадкладна распачаць збор сродкаў сярод літоўскага насельніцтва на пабудову вайсковага самалёту. Паасобныя таварышы ўжо дасылаюць свае першыя ўзносы, і рэдакцыя газэты, на падставе шырока праяўленай ініцыятывы працоўных літоўскіх мас, узяла на сябе абавязак на афармленьню і ажыцьцяўленьню ідэі стварэньня фонду для пабудовы самалёту імя «Працоўных літоўцаў у СССР».

Літоўская працоўная грамадзкасьць стала ўпэўнена і добра ведае аб тым, што яе сацыялістычнай бацькаўшчыне—Савецкаму Саюзу—штодзённа пагражае небясьпека нападу з боку сусьветнай буржуазна-мілітарысцкай зграі. Фашызм белай Літвы, які зьяўляецца толькі невялічкаю часткаю сусьветнай фашысцкай арганізацыі, праводзячы зацятую барацьбу нават з самымі элемэнтарнымі патрабаваньнямі рабочых і сялян у Літве, расстрэльваючы дзесяткамі адданых вызваленча-рэвалюцыйнай справе літоўскіх барацьбітоў, можа быць заўсёды скарыставым для барацьбы супроць СССР. Палітычныя падзеі апошніх дзён—нагла выступленьне супроць СССР мілітарыстых Кітаю, гэта толькі адзін з многіх фактаў, якія выяўляюць зусім адкрытае жаданьне сусьветнай буржуазеі справакаваць савецкі ўрад на вайну.

Вітаючы мірную палітыку нашага ўраду, працоўныя літоўцы, аднак, разумеюць усю неабходнасьць прыняцця мер па ўзмацненьню абараназдольнасьці нашае краіны.

Літоўскае працоўнае насельніцтва, раскіданае па гарадох, мястэчках і вёсках Савецкай Беларусі, павінна прыняць самы шчыры ўдзел у абарончай справе сваей сацыялістычнай бацькаўшчыны і несьці свае працоўныя капейкі ў фонд пабудовы самалёту. З гэтай сур'ёзнай справы нам, літоўцам, трэба выйсьці яшчэ больш загартаванымі, з аднолеўнымі сіламі ў працы па сацыялістычнаму будаўніцтву.

Падарунак ад імя працоўнага літоўскага насельніцтва ў БССР і СССР нашаму рабоча-сялянскаму ўраду самалёту зьявіцца лепшым выяўленьнем нашых сапраўдных пачуцьцяў і замераў стаяць на варце інтарэсаў нашай сацыялістычнай бацькаўшчыны!

В. Скардзіс.

Вечар у Лендоміках.

Пасьля паверкі Лендомікі лягеру ажылі. Сьвет ад запаленых лямп, палосамі слаўся, прарэзваючы начны змрок. Момантам Лендомікі запаўняліся чырвонаармейцамі, якія з ахвотай ішлі сюды для таго, каб добра скарыстаць свой вольны час.

На працягу лягернай вучобы першым хаўрусьнікам у вольны час для чырвонаармейца зьяўляецца Лендомік.

На парадку дня сёнешняй пазашкольнай работы—прапрацоўка рашэньняў саўулады і кампартыі. Формы гэтай прапрацоўкі разнастойныя.

Паліт. вудачка.

Вялікае жаданьне ў кожнага чырвонаармейца падыйсьці пад вудачку, адказаць на зададзеныя пытаньні і выцягнуць якую небудзь рэч. З вялікай радасьцю падыходзіць адзін з чырвонаармейцаў да старшыні роты, які задае яму пытаньне; што такое правы ўхіл? Настала маўклівасьць. Усе думаюць, як правідлова адказаць на зададзенае пытаньне. Чуецца топат—гэта асобныя таварышы адышоўшы ў бок абгаварваюць пытаньне. Пасьля некаторага часу, падумаўшы чырвонаармеец пачаў правідлова трактаваць сутнасьць правага ўхілу. Старшыня закідае вудачку, выцягвае аловак і перадае чырвонаармейцу. На чарзе другі чырвонаармеец. Задаецца пытаньне. З трудом чырвонаармеец прабуе адказваць, цягнецца вудачка, але бяз рэчы. Сьмех запанаваў сярод чырвонаармейцаў.

— Палітвудачка дае магчымасьць дасканальна прапрацаваць усе пытаньні, як палітычнай, а таксама вайсковай вучобы —кажуць чырвонаармейцы.

Паліт. бойка.

Лендомік 1-ай роты поўны чырвонаармейцаў. Сёньня тут праводзіцца паліт. бойка паміж 1-ай і 6-й ротамі, якія стаяць у дагаворы па правядзенью сацыялістычнага спаборніцтва. Выклікаюцца камісіяй чырвонаармейцы па аднаму чалавеку з роты, якія адзін другому задаюць пытаньні. Кожны чырвонаармеец стараецца задаць свайму „праціўніку“ складнае пытаньне. З апошніх пастаноў кампартыі: што рашыла 16-я парт. канфэрэнцыя ў адносінах чысткі саўапарату? Якія пытаньні разглядала 16-я парт. канфэрэнцыя? Што гаворыцца ў 5-цігадовым пляне разьвіцьця народнай гаспадаркі аб уздыме сельскай гаспадаркі?

Большасьць пытаньняў задаецца ў напрамку мерапрыёмстваў партыі па ўздыму сельскай гаспадаркі. Таксама, часткова, задаюцца пытаньні аб правым і левым ухіле ў вашай партыі.

Пасьля кожнага пытаньня і адказу на яго, камісія дакладае чырвонаармейцам аб выніках: „правідлова адказаў, адказаў ня поўнасьцю, не адказаў“.

Кожны чырвонаармеец які яшчэ ня выходзіў на спаборніцтва, стаіць і шукае ў сваім розуме пытаньняў аб якіх яму гаварылі на паліт. занятках, альбо ў Лендоміку ў пазашкольны час. Калі часамі сам ня можа адшукаць пытаньняў тут-жа зьвяртаецца за дапамогаю к таварышам свае роты.

Гэтае спаборніцтва рот, праз паліт. бойку, дае магчымасьць выявіць падрыхтаванасьць чырвонаармейцаў у палітычных адносінах, а таксама зьяўляецца крынічай адкуль чырвонаармейцы бяруць неабходныя палітычныя пытаньні для папаўненьня сваіх ведаў.

Так кожны вечар да адбою, кіпіць упартая работа ў Лендоміках па здабыцьцю чырвонаармейцамі неабходных, як вайсковых, палітычных і грамадзкіх ведаў.

М. Процька.

За лягернай вучобай.

За першыя два тыдні ліпеня прайшла сваю вайсковую вучобу першая зьмена ТДА-Авіяхімаўцаў і сяброў дружыны „Чырвонага Крыжу“ Магілеўшчыны.

Навучаньне вайсковай справе вялося пад кіраўніцтвам кампалітскладу №-га стралковага палка.

Увогуле яна прайшла з уздымам, добра, даўшы значныя вынікі. Але меліся і некаторыя недахопы.

Так, заняткі з дружынай «Чырвонага Крыжу» праводзіў часта замест урача —санінструктар, якога потым зусім зьнялі з працы.

Зараз шэрагі ТДА-Авіяхіму Магілеўскай акругі маюць, усё-ткі, актыў у 30 чалавек, прайшоўшы лягерную, вайсковую вучобу на практыцы.

Нават другой чарзе сяброў трэ, будзе ўбачыць заганы ў вучобе сваіх таварышоў і зьвярнуць на іх увагу ў працэсе працы.

Юр.

М. Нікановіч.

ВЯСЬНЯНКА.

(Урывак з раману).

Ідучы па скошанаму, крокі былі лёгкія і мяккія і мо' таму я аж зжахнуўся, калі за плячыма нехта ціха кашлянуў.

— Мо' перапалохаўся ты?—сказаў Мікола і засьмяяўся глыбока-разумнымі, карымі вачыма.

— Ды не!.. Так сабе... Нечакана выйшла... Іду, а тут адразу нехта над вухам...

— Я, брат, гэтак сама дамоў сабраўся!..—перабіў мяне Мікола.—Бачу ідзеш ты, дай, думаю, дaганю. Весялей ісьці будзе... А памаўчаўшы дабавіў—пагаманіць хочацца, расказаць свае думкі, жаданьні...

Ён ішоў са мной побач, і не патрапляючы ісьці ў нагу, нашы плечы рытмічна злучаліся і разлучаліся.

Мяне Мікола ўжо даўно зацікавіў. З самага прыезду я зьвярнуў увагу на гэту высокую, стройную, трохі як-бы сутулую постаць дзяцюка гадоў 19-20. Пры сустрэчы ён астанаўліваўся і то з вясёлым бясклопатным рогатам, то нахмурыўшы і сабраўшы ў крыльлі свае бровы, слухаў мяне і выказваў свае думкі. Гэты хлопец надзвычайна цікавіў мяне яшчэ і сваёй гутаркай. Гутарка яго была зусім непадобна да гутаркі іншых вяскоўцаў-суседзяў і яна захапляла слухача сваёй сталасьцю, глыбокім зьместам, розумам. За ўвесь час прабываньня разам з ім я ніколі яшчэ не пачуў ад яго грубага і пустога слова, ніколі ён не пасьмяяўся з свайго суседа і ніколі не ўспамянуў «маць», калі ў некатарых гэта слова ня выходзіла з вуснаў.

Здароўем ён адрозьніваўся ад усёй моладзі, гэтак жа сама і ахвотай да працы. Здавалася, што гэта не чалавек, а машына, заведзеная на цэлы дзень.

Увесь час касьбы Мікола гнаў заўсёды першы пракос і настолькі шырокі, чысты і спорны, што ўсе касцы, астанаўліваючыся павастрыць касу, здаволена і можа трохі з зайздрасьцю ківалі ў яго бок галовамі:

— Вот бярэ Мікола, дык бярэ!..

— А дзе-ж яно, браткі, дзенецца?.. Гэтакі здаравец!..

— Тут, акрамя здароўя, мусіць, ці ня трэба яшчэ і ёмкасьць!

— Што і казаць!.. У яго дык усяго ёсьць!..

Я зараз гляджу на чырвоным штучна асьвечаны ружовым бляскам зары яго твар, гляджу на валасатую грудзіну колеру медзі, на шырокую напэпаную руку—і адчуваю, што пачынаю яго паважаць... Ён маўчыць і слухае песьні дзяўчат.

Гэтым часам у маёй памяці вышываецца цудоўная на свайму харастве, на ружовай канве, постаць батрачкі—Ганны. Неўзабаве яна губляе свае рысы і компануецца ў той дзівосны вобраз, які я прывык некалькі месяцаў бачыць каля сябе і які так дарагі мне і мілы.

У разрэз маім пачуцьцям я ня хочу ўспамінаць мінулае і, каб адагнаць усё гэта, стараюся гаварыць з Міколам:

— Дзе твая сяліба Мікола?..

Ён ад нечаканасьці як-бы ўстрапянуўся, потым ледзь прыкметна ўсьміхнуўся, плюнуў сабе пад ногі і звычайным тэнарам кінуў:

— На канцы вёскі жыву... Канцавы, можна сказаць!..—і густа засьмяяўся.—Жыву з маткаю і сястрой...—і, памаўчаўшы,—цяжка жыць!..

— Чаму так цяжка?.. Гэта-ж лугі..

— Эх, брат!..—перабіў ён мяне і паглядзеў мне ў вочы. У вачох яго ўспыхнулі вострыя іскры. Я палічыў гэта за злосьць.

— Што лугі?... Гэта кожны іх нам у нос тыча, калі мы загаворым аб якой-небудзь дапамозе, ці што... Лугі, лугі... А ці ведаеш ты, як раней я жыў да гэтых лугоў?... Ты вот, брат, па дамох адпачынку разьяжджаеш, кумыс папіваеш, а я сёньня можа і так лягу... ня еўшы... Вот, брат, што!..

— Дык я не пра тое!—хацеў абараніць я свае пазіцыі.

— Ды што ня тое?! Ты, канечна, мне выбач... Я чалавек гарачы, перажыў шмат. І мае словы няхай цябе не засердзяць! Жыцьцё такое...

Паволі-паволі зацягвула сонца за сабою цёмна-сінюю фіранку. Мацней запахла падсушаная трава. Загулі ў паветры жукі.

— Я ніколі не засярдую,—сказаў я.—Я сам—мужык. Ведаю ўсё.

— Вот гэта і добра, што ведаеш, але...—і ён змоўк.

Гэта ён думаў аб тым, каб як ляпей распытаць у мяне: хто мае бацькі: кулакі ці бедзякі, што я рабіў у дзяцінстве, якую работу выконваў у гаспадарцы, як пасталеў... Я ахвотна перадаў яму сваю аўтабіаграфію.

— Та-а-а-к!..—ні то са злосьцю, ні то з нейкай радасьцю працадзіў Мікола, і яго чорныя вялікія вочы загарэліся.—Вот мы з табой мужыкі, здавалася-б, аднаго поля ягадкі, а вот ды ня так... Хоць на адным расьлі мы полі, але не адна для нас была доля... Не сьвяціла нам аднолькава сонца...

— Чаму так?..

— Ды так!.. Ты вот жыў пад бацькаўскім крылом і гора мала, а вазьмі мяне?! Вазьмі браток мой, мяне?!. Бацькі зусім ня помню, гэтак сама ня помню, калі я што рабіў у сваім двары... Увесь свой век парабкам пражыў... Наглытаўся ўдосталь сваіх сьлёз. Усю сям'ю сваю трэба было апрануць, абуць, накарміць... Ці гэтакаму мне трэба было быць здароваму?!—зірнуў ён на мяне злоснымі вачыма і адвярнуўся—Эх-г, ты-ы!.. Ці гэтакаму?! Уся сіла без пары лягла за нішашто!..

Ён змоўк. Я адчуваю за сабою нейкую віну. Недзе ў глыбіні душы шавеліцца адно адчуцьцё—нейкая няловкасьць перад гэтым здаровым дзяцюком і мне хочацца гаварыць.

— Але ня ўсё разам прыходзіць...

Цяпер вось трохі палепшала, а потым, пройдзе год—два і зусім добра будзе... Падымецца гаспадарка, зьменшацца падаткі, пойдуць машыны...

— Не!..—з нейкай рашучасьцю перабіў ён мяне.—Не!.. Гэтага яшчэ доўга чакаць. Ды занапала зямля за гэтыя гады!.. Ня скора ўзбагаціць яна нас... Тут трэба нечага шукаць...

— Чаго-ж гэта шукаць?..—не зразумеў я.

— У гэтай-жа самай зямлі шукаць хлеба!.. А хлеб тут, браток, ляжыць. Ён у нас пад нагамі, топчам яго, а ўзяць ня можам!.. А ўзяць яго зусім лёгка... Проста плёвае дзела. Абы была ахвота да гэтага ды рукі... Эх-г, ты!.. Зямля, зямля!..—з патосам гукнуў ён, і я заўважыў, як высока падымалася на яго дзябёлых грудзях сурвая кашуля, як вуглямі загарэліся вочы і радасная ўсьмешка радзілася на яго прыгожым твары.

Ён глыбокімі сваімі вачыма глядзеў удаль, дзе чорная ад змрокаў зямля зьлілася з небасхілам. Мне здавалася, што ён у зачараванай далі бачыць тыя агні, якія завуць яго да сябе, каб паказаць тое казачнае месца, дзе схован хлеб ня толькі для яго сям'і ці для аднэй толькі вёскі, але і для ўсёй Беларусі...

— Эх-г!..—зноў уздыхнуў ён.—Зямля раней была карміліца калі народу на ёй радзей было, калі дурнейшыя былі—тады мо' і добра жылося, а цяпер, брат, ня тое... Сошкай ня возьмеш, далёка з ёй не заедзеш!..

Бачу я, як у мяккіх змроках упарадзе нас, па дарозе калышацца цёмная чарада. Ужо зусім выразна чуваць сьпеў дзяўчат. І Мікола мусіць жадаючы хутчэй выказаць свае даўноскрытныя думкі, якія насіў у схове можа цэлыя месяцы і каб гэтых думак не змаглі перабіць дзяўчаты—ён ухапіўшы мяне за рукаў, прыгнуў свой твар да майго і з натхненьнем, з азартам зашаптаў:

— Ты, Уладзік, чалавек адукаваны. Ведаеш за мяне больш... Але ведаю і я... розумам сваім даходжу, у кнігах вычытваю... Фабрыку якую-б тут нам, фабрыку... Раз зямля спустошылася, ня хоча радзіць—не смакчы яе, усё роўна з гэтага нічога ня выйдзе!.. Няхоча па-дабру нас карміць—дык мы сілком возьмем... Расцарапаем яе грудзі і выкінем адтуль для сябе хлеб... Выкінем, вот пабачыш!

У яго путаных словах я адчуваў вялікую веру чалавека ў свае здольнасьці і сілы, і мне было ясна, што з такімі людзьмі, як Мікола—можна зрабіць усё.

— ... У нас, брат, зямля казачная... Ты мо' і ня ведаеш?—і абдаваў ён мяне гарачым пылам свае гаворкі.—Пра нашу зямлю ў нашым народзе ходзяць ні то казкі, ні то праўда. Я сам добра ў гэтым не разьбяруся, а вось табе дык лёгка будзе пазнаць, дзе тут мяжа праўды і маны.

* * *

Вёска была ўжо зусім блізка. Ад камінка і лучыны сьвятло крывяніла падсьлепаватыя вокны. Рыкалі каровы і плакалі авечкі. За гумнішчамі брахаў сабака. Выкаціўся маладзік на шаўковую хустку неба.

Далёка ад чарады дзяўчат ішла адна постаць. Над яе галавою, на фоне неба гайдаўся стаўпец грабель.

Сэрца ў мяне зьлёгку затрапяталася і, апала.

— Гэта-ж Ганна!..—шапнуў мне Мікола.—Чакае!..

— Ведаю!—чамусьці сказаў я, і, каб было сьветла, Мікола ўбачыў-бы на маіх шчоках макавыя пялёсткі.

— А што аб казцы, дык я раскажу яе пасьля... Бачыцца будзем... Мо' нават і на купальлі! Бывай здароў!..—сказаў мне Мікола, сунуў для адвітаньня сваю чорную руку і, падымаючы па дарозе пыл, хутка растаў у гусьцеючым і пахучым змроку.

Постаць з граблямі абярнулася і прыастанавілася.

Гэта вы, Ганна?

— Я!.. Уладзік?..

— Так, я.

Яна ледзь чутна ўсьміхнулася, і я ўбачыў толькі белы радок зубоў, ды мяккі бляск яе воч.

Мы пашлі паціху шчасьлівыя нечаканым для нас прышоўшым шчасьцем сустрэчы і глыбока ў пачуцьцях радасныя адзін-за-аднаго. Хацелася ў той час гаварыць і гаварыць шмат аб чым але мы маўчалі. І можа нам перашкаджала гэтаму наша адзіноцтва, можа гэта п'яная ад палявога водыру ноч, а можа баязьнь парушыць прыгожыя і слаўныя свае думкі... Мы маўчалі, мякка ступалі па пыльнай дарозе і любаваліся далёкімі зорамі ды цудоўнымі агнямі начлежнікаў на расьцяробе.

Бяз слоў я падышоў да яе зусім блізка і ўзяў пад руку. Яна павярнула ка мне галаву, усьміхнулася і ня вызваляючы рукі ціха кінула:

— Уладзік!.. Ня трэба!..

— Чаму?—пытаю я гэтак сама ціха.

— Ня трэба!.. Людзі бачыць будуць!.. Яшчэ на сьмех падымуць!

Я ўсёж-ткі рукі сваёй не аднімаю іду побач і адчуваю, як ад яе гарачага і крамянага цела пераліваецца ў маю кроў нешта такое, што гарачэй крыві, гарачэй маіх думак... Мо' нават і ад гэтага маё цела трымціць асінавым лістам.

За намі скрыпяць поўныя вазы сена. На першым двары—гаспадар з сынам укачваюць напач у пуню воз сена. Гагочаюць каля яго малыя дзеці. Напалоханы страхам, што згубіўся ад маткі, па двары восіцца тонканогі жарэбчык і жаласьліва іржэ.

На суседнім двары нехта сіпла заецца

На прызбах ціха, пад цемень, шэпчуцца парачкі. Зрэдку чуваць сьмех. Пахне сьвежым сенам, бульбянікам, конскім потам і дымам.

І калі мы далёка за сабою пакінулі ўжо засыпаючую вёску—тады Ганна прытулілася да мяне і сказала:

— Можа-б вы ўжо і вярнуліся, вельмі-ж...

— Ды я вас, Ганна, павінен правесьці дамоў... Мне цікава дзе гэта вы жывіцё...

— А... ведаеце... няхай яно згарыць тое месца, дзе я жыву!..

— Чаму гэта так?..—зьдзівіла мяне.

Яна памаўчала як-бы абдумваючы ці добра гэта будзе, калі возьме ды раскажа мне аб сваім жыцьці, калі вось сёньня возьме ды і адчыніць вакно для чужых вачэй, каб паказаць ім штодзённае хатняе жыцьцё...

Адчуваючы яе душэўнае хістаньне—я з ласкай і паволі, але настойна прасіў яе расказаць мне, як свайму брату хоць што трохі з яе жыцьця... Мяне тым больш цікавіла, што я ўжо трохі аб ёй чуў ад Андрэя.

— Так!..—як-бы прачнулася Ганна і моцна сьціснула маю руку.—Во што Уладзік... Я вам раскажу шмат аб чым... Мне хочацца расказаць толькі вам аднаму, бо я яшчэ не сустракала ніводнага чалавека, якому-б я так даверала як вам... Я раскажу, але не цяпер...

— Чаму?.. Ды я...

— Ведаеце я і так забавілася... А дзядзька ў мяне злы, злы, ды строгі такі... Ох, вы яго ня ведаеце, што гэта за чалавек. Я сьпяшаюся... Лепш мы з вамі пагаворым заўтра...

Я яшчэ доўга стаяў перад хутарам і ў цемнаце ночы стараўся разглядзець яго памер. Але будынкі неяк сыходзіліся з дрэвамі, дрэвы зьліваліся з клубкамі цёмных на небасхіле воблакаў, і ўсё гэта разам рабіла хутар аграмадным маёнткам.

У вёсцы адазваўся гармонік, заліўся на высокіх ладох, бухнуў басамі і змоўк...

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ УРАДУ БССР.

ПАСТАНОВА САВЕТУ НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ БССР

ПРА АРГАНІЗАЦЫЮ ХЛЕБАЗАГАТОВАК І ХЛЕБАЗАБЕСЬПЯЧЭНЬНЯ Ў 1929-30 Г.

Выходзячы з вынікаў мінулай загатоўчай кампаніі з гаспадарчых пэрспэктыў і задач на надыходзячы год, а таксама з віду на ўраджай 1929 году, Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляе:

1. Усе хлебазагатоўкі ў БССР у 1929-1930 г. лічыць рэспубліканскімі загатоўкамі і назначыць іх для плянавага снабжэньня працоўнага насельніцтва (рабочых, вясковай беднаты, працоўнага насельніцтва гарадоў) і інш. гаспадарчых патрэб рэспублікі (пасеўкампаніі, прамысловасьці і г. д.).

2. У якасьці асноўных загатавіцеляў на 1929-30 г. на тэрыторыі БССР зацьвердзіць Саюзхлеб, Белкаапсаюз і Белсельсаюз.

Акрамя паказаных нарыхтоўшчыкаў, ніякія іншыя нарыхтоўкі хлеба мясцовымі і ўнебеларускімі арганізацыямі не дапушчаюцца.

Разьмеркаваньне зарыхтаванага хлеба цэнтралізуецца ў НК Гандлю з выдачай нарадаў Белкаапсаюзу беспасрэдна. Падлік усяго зарыхтаванага хлеба цэнтралізуецца ў НК Гандлю праз Саюзхлеб.

Увага. Вынятак дапушчаецца толькі для кааперацыйных, дзяржаўных, вінакураных, дражджавых, броварных заводаў і млыноў, па сьпісу, зацьверджанаму НК Гандлю, з тым, каб нарыхтоўкі вяліся беспасрэдна на самых заводах і млынох без адчыненьня спэцыяльных нарыхтоўчых пунктаў уне тэрыторыі завода. Прадпрыёмствы гэтыя могуць нарыхтаваць толькі ў тых колькасьцях, якія прадугледжаны іх вытворчымі праграмамі і колькасьць гэтая павінна быць зацьверджана НК Гандлем.

3. Не пазьней 1 верасьня ЭКАНА канчаткова зацьвердзіць на падставе хлебафуражнага балянсу аб'ём хлебанарыхтовак на 1929-30 г.

4. Прапанаваць НК Гандлю зрабіць і падаць на зацьверджаньне ЭКАНА разьмеркаваньне загатоўчага пляну па акругах і каляндарных тэрмінах.

5. Саюзхлеб вядзе хлебазагатоўкі пераважна ў гарадох па месцу знаходжаньня яго загатоўчых пунктаў, колькасьць якіх вызначаецца НК Гандлю, а таксама і на арэндуемых ім млынох і прадпрыёмствах.

Увага 1. На Саюзхлеб ускладаецца абавязак ахопу ўсяго таварнага хлеба Савецкіх гаспадарак.

2. Асноўным зборшчыкам памольнага збору БССР зьяўляецца Саюзхлеб, які нясе ўсю адказнасьць як за арганізацыю гэтае справы, так і за поўны яго збор, хаваньне і выдаткаваньне.

З прычыны недастатковасьці апарату Саюзхлебу на мясцох і, лічачы немэтазгодным стварэньне новых апаратаў пры наяўнасьці разьветленай сеткі спажыўкааперацыі, лічыць мэтазгодным, каб Саюзхлеб поўнасьцю праводзіў працу па збору памольнага збору ў тых мясцох, дзе ён мае свой апарат, а ў астатніх мясцовасьцях можа заключаць дагаворы з спажыўтаварыствам на падставе генэральнага дагавору, заключанага з Белкаапсаюзам, які вядзе працу па збору і хаваньню памзбору пад кіраўніцтвам, наглядам і па інструкцыі Саюзхлебу.

6. Загатоўка Белсельсаюзам і Белкаапсаюзам утвараецца выключна нізоўкай гэтых сыстэм. Серадзінным і цэнтральным зьвеньням сыстэмы с-г. і спажывецкай кааперацыі забараняецца мець свае хлебазагатоўчыя пункты.

На с-г. кааперацыю ўскладаецца ў першую чаргу праца па ахопу таварнага хлеба калгасаў, а таксама па збору законтрактаванага хлеба. Аднак, побач з гэтым, сельска-гаспадарчая кааперацыя павінна весьці нарыхтоўкі хлеба і ад індывідуальных гаспадароў.

7. Лічыць патрэбным, каб у кампанію 1929-30 г. ад саўгасаў (трэсьціраваных і нетрэсьціраваных) і калгасаў узяць толькі таварныя лішкі хлебапрадуктаў, якія застаюцца пасьля пакрыцьця іх патрэбы ў насеньні і спажываньні на ўвесь год. НК Гандлю сумесна з НКЗемам устанавіць колькасьць патрэбную для абсеменьня іх палёў і спажываньня рабочых і служачых савецкіх гаспадарак.

8. Закупка хлебапрадуктаў дзяржаўнымі і каапэрацыйнымі і грамадзкімі арганізацыямі ў прыватных гандляроў, ці праз прыватных пасрэднікаў забараняецца.

9. Для сваечасовага стварэньня запаса хлеба для снабжэньня насельніцтва і ў мэтах забясьпечаньня плянавасьці і арганізаванасьці хлебазагатоўчых апэрацый, даручыць НК Гандлю і акруговым выканаўчым камітэтам ужыць усе захады дзеля выкананьня да 1 студзеня 1930 г. 75 проц. устаноўленага пляну па прамых загатоўках.

10. Для сваечасовага выкананьня пляну хлебазагатовак, уцягненьня нізавых савецкіх органаў і бядняцка-серадняцкіх груп сялянства ў актыўную хлебазагатоўчую працу, а таксама ў мэтах узьдзейнічаньня ўсёй савецкай грамадзкасьці на заможныя і кулацкія групы сялянскіх вёсак у адносіне хуткай здачы апошнімі дзяржаве лішкаў хлеба,—лічыць неабходным, каб складзеныя пляны хлебазагатовак абавязкова даводзіліся да паасобных сельсаветаў.

НК Гандлю на працягу месяца распрацаваць інструкцыю аб парадку і мэтадах хлебазагатовак у кампанію 1929-30 г. У мэтах забясьпечаньня нармальнага ходу нарыхтовак і ўплыва на кулацкія элемэнты, прапанаваць НК Гандлю разам з НК Юстам у 2-хтыднёвы тэрмін прапрацаваць праэкт адпаведнай пастановы ЦВК і СНК.

11. Улічваючы, што калектыўная (чырв. абозы) здача хлеба ў кампанію 1928-29 г. дала здавальняючыя вынікі, лічыць неабходным на хлебазагатоўчую кампанію 1929-30 г. гэтую форму загатовак яшчэ больш пашырыць. Прапанаваць АВК, РВК і с.-саветам зараз-жа разгарнуць працу ў гэтым напрамку з такім разьлікам, каб ужо з пачатку хлебазагатоўчай кампаніі праводзілася калектыўная здача хлеба сялянствам.

12. Лічыць патрэбным у хлебазагатоўчую кампанію 1929-30 г. па прыкладу мінулага году сыстэму прэміраваньня здатчыкаў хлеба захаваць, аднак, з тым, каб прэміраваліся толькі калгасы, сяляне, якія здаюць хлеб калектыўна і кантрактоўшчыкі.

13. Пацьвердзіць пастанову ЭКАНА БССР аб стварэньні для стымуляваньня, як хлебных, так і іншых загатовак, рэзэрвовага фонду прамысловых тавараў на суму да 2 млн. рублёў для прэміраваньня здатчыкаў прадуктаў.

14. Улічваючы, што ў бягучым гаспадарчым годзе загатоўка хлеба павінна весьціся ў напрамку далейшай пасіленай барацьбы з прыватнікам-спэкулянтам, даручыць Наркамгандлю, Наркамюсту, Наркамфіну і НК Унутраных Спраў у месячны тэрмін распрацаваць пытаньне аб мерах узмацненьня барацьбы з прыватнікамі-спэкулянтамі на рынку хлебазагатовак у кампанію 1929-30 г.

15. Рэалізацыя ўсяго загатоўленага хлеба (у тым ліку памольнага збору) на мясцох загатоўкі, так і шляхам перабросак ў іншыя пункты спажываньня ўтвараецца нізавым апаратам загатавіцеляў, выключна па распараджэньні праўленьня Белкаапсаюзу ці Белсельсаюзу на падставе ўказаньня Белканторы Саюзхлебу і па плянах Наркамгандлю БССР. Вываз дзяржаўнымі і кааперацыйнымі арганізацыямі ўсялякага роду хлебапрадуктаў за межы БССР з дазволу Наркамгандлю БССР.

16. Забараніць АВК затрымліваць ці зьмяняць распараджэньні і пляны Наркамгандлю на загатоўкі, рэалізацыю і перабраскі хлеба без папярэдняга ўзгадненьня з Наркамгандлю БССР.

17. Ускласьці на Саюзхлеб, Белкаапсаюз і Белсельсаюз адказнасьць за выкананьне плянавых заданьняў па хлебазагатоўках за ўсю хлебазагатоўчую дзейнасьць сваіх сыстэм, у паасобку за разьмеры накладных і гандлёвых выдаткаў, правільны падбор работнікаў, неправышэньне канвэнцыйных цэн, недапушчэньне канкурэнцыі паміж сабою і скарыстаньне фінансаваньня па прамому прызначэньню.

Для таго, каб масавае паступленьне хлеба ў першыя месяцы хлебазагатоўчай кампаніі не сустракала ніякіх тэхнічных цяжкасьцяў, прапанаваць хлебазагатавіцелям прыняць захады да сваечасовага забясьпечаньня сваіх загатоўчых пунктаў неабходнай колькасьцю тары, вясоў, абсталяваньня складаў, устанаўленьня пазьменных гадзін працы, чарговых выхадных дзён і г. д.

18. Даручыць Наркамгандлю і хлебазагатавіцелям у пэрыяд хлебазагатовак арганізаваць масавыя лятучыя праверкі правільнасьці выкананьня нізавымі кааперацыйнымі арганізацыямі і загатоўчымі пунктамі Саюзхлеба ўмоў правядзеньня загатовак і разрахункаў з кантрактоўшчыкамі і здатчыкамі, у мэтах барацьбы з абмерваньнем, абвешваньнем, абшуканьнем, прымушаным і незаконным утрыманьнем, прыёмам вышэйшых гатункаў за ніжэйшыя, адміністрацыйнымі нажымамі і г. д.

19. Даручыць Наркамгандлю пры ўстанаўленьні канвэнцыйных хлебазагатоўчых цэн па паасобных культурах і раёнах на кампанію 1929-30 г. выходзіць з неабходнасьці захаваньня іх на ўзроўні загатоўчых цэн 1928-29 году.

20. Абавязаць загатавіцеляў аформіць і падпісаць канвэнцыйны дагавор да 15 верасьня 1929 г.

21. У мэтах зьмяншэньня разрыву загатоўчых цэн на хлеб, загатаўляемы ў БССР з цэнамі на завозны хлеб, абавязаць НК Гандлю пашырыць транзітны завоз хлеба з абмежаваньнем складзкіх апэрацыяў, даводзячы іх у 1929-30 г. да 10 проц. Абавязаць хлебазагатавіцеляў прыняць рашучыя захады да далейшага максымальнага скарачэньня гандлёвых і накладных выдаткаў па загатоўцы, хаваньню і перапрацоўцы і рэалізацыі хлеба.

Даручыць НК Гандлю не пазьней 15 жніўня г. г. устанавіць ліміты для гандлёвых і накладных выдаткаў хлебазагатоўчых арганізацый.

22. Абавязаць усе дзяржаўныя і каапэрацыйныя арганізацыі на працягу 29-30 гаспадарчага году захоўваць максымальную эканомію ў выдаткаваньні хлеба і не дапушчаць ніякіх адступленьняў ад рэалізацыйных плянаў, устанаўліваемых Наркамгандлю БССР, дзеля чаго захаваць:

а) існуючую сыстэму снабжэньня капэрацыяй гарадзкога працоўнага насельніцтва па наборных кніжках з максымальным водпускам хлеба ў пячоным відзе;

б) скарыстаньне ўсіх зернавых культур для павялічэньня харчавых і крупяных рэсурсаў;

в) пашырэньне выхада мукі пры перапрацоўцы пшаніцы.

23. Прапанаваць Наркамгандлю распрацаваць каляндарны плян рэалізацыі як завознага хлеба, так і хлеба мясцовай загатоўкі па акругах і ў межах гадавога рэалізацыйнага пляну, штомесячна ўстанаўліваць цьвёрдыя нормы выдаткаваньня хлеба.

Усялякае выдаткаваньне хлеба ўне пляну Наркамгандлю забараняецца.

24. Абавязаць каапэрацыю ўсямерна пашырыць хлебапячэньне і прыняць меры да максымальнага палепшаньня якасьці хлеба і мукі, не дапушчаючы адступленьня ад устаноўленых стандартаў. Абавязаць усе арганізацыі, якія маюць млыны, праз хлебную інспэкцыю ўзмацніць кантроль за якасьцю выпускаемага хлеба.

25. Адзінай хлебазавозячай арганізацыяй з па-за межаў БССР адпушчаемага ў плянавым парадку хлеба ўстанавіць Бел. К-ру Саюзхлеб.

26. У мэтах бесперапыннага снабжэньня працоўнага насельніцтва гарадоў і вясковай беднаты — лічыць неабходным стварэньне рэзэрвовага хлебнага фонду ў БССР у разьмеры 1,5 млн. пуд.

Стварэньне і хаваньне фонду ўскласьці на спажыўкаапэрацыю і Саюзхлеб. Разьмер хаваньня рэзэрвнага фонду па паасобных аргацызацыях вызначаецца Наркамгандлю БССР. Стварэньне фонду павінна быць пачата з сьнежня 1929 году і скончана да 1-га сакавіка 1930 году.

27. Даручыць Наркамгандлю, Наркамфіну і Дзяржбанку забясьпечыць і ўстанавіць парадак фінансаваньня хлебных апэрацый, а таксама стварэньне хлебнага фонду, хаваньня і асьвяжэньня яго.

28. Даручыць Наркамгандлю і НКЗему абмеркаваць пытаньне пра скарыстаньне каштоўнага насеннага матар'ялу, які будзе паступаць у парадку агульнай загатоўкі і праэкт адпаведных мерапрыемстваў унесьці ў ЭКАНА.

Нам. Старшыні Савету Народных Камісараў БССР **М. Каркін.**

Кіраўнік Спраў Савету Народных Камісараў і Эканамічнай Нарады БССР **М. Калевіч.**

17 ліпеня 1929 г.
г. Менск.

ХРОНІКА.

У прэзыдыуме Менскага гарсавету.

Культурны гарадок.

Прэзыдыум гарсавету вызначыў раён Барысаўскага тракту для маючых будавацца ўсіх новых культурных установаў. Такім чынам, у гэтым раёне з часам будзе цэлы культурны гарадок.

Сынагога—пад культурную ўстанову.

Сынагога па Ракаўскай вуліцы ў доме № 20 па патрабаваньні рабочых прэзыдыумам гарсавету перададзена рабачкому хлебазаводу для скарыстаньня яе для культасьветнай працы.

500 руб. на піанэрскі зьлёт.

Прэзыдыум гарсавету адпусьціў 500 р. акруговаму Бюро юных піанэраў на выдаткі па арганізацыі піанэрскага зьлёту.

Справаздачы перад выбаршчыкамі

Менскі гарсавет пастанавіў у першай палове кастрычніка правесьці чарговую справаздачу за паўгодзьдзе перад выбаршчыкамі. Справаздачныя сходы будуць праведзены на ўсіх прадпрыемствах і саюзах. Да гэтага часу на прэзыдыуме гарсавету будуць абгаворваны справаздачы бюро сэкцый гарсавету.

Праверка заняцьця жыльлёвай плошчы ў установах НКА.

Гарадзкі савет вылучыў спэцыяльную камісію для праверкі правільнасьці скарыстаньня памяшканьняў установамі наркамасьветы.

Гэта праца будзе праведзена для выяўленьня плошчы, каб арганізаваць інтэрнаты для студэнтаў навучальных установаў.

Падрыхтоўка да Усебеларускай выстаўкі сел. гаспадаркі і прамысловасьці.

Прэзыдыум Менскага акрвыканкому абгаварыў пытаньне аб падрыхтоўцы да Усебеларускай выстаўкі сельскай гаспадаркі і прамысловасьці.

Пастаноўлена давесьці да ведама Саўнаркому аб тым, што дагэтуль не атрыманы арганізацыйныя матар'ялы ад Галоўвыстаўкому Беларусі. Побач з гэтым вырашана, не чакаючы дырэктыў і праграм выстаўкі, скласьці пад старшынствам т. Аксючыца акруговы выставачны камітэт.

Райвыканкомам запрапанавана арганізаваць раённыя выстаўкомы і ўсе сходы на вёсцы скарыстоўваць для папулярызацыі сярод сялянства задач і мэтаў будучай усебеларускай выстаўкі.

Новыя месцы на рабфакі БССР.

Народны Камісарыят Асьветы разьмеркаваў дадаткова 24 месцы на рабфаках БССР непасрэдна паміж больш буйнымі фабрыкамі і заводамі Савецкай Беларусі.

Да прыёму ў Менскі Дзяржаўны Палітэхнікум.

Пры Менскім Дзяржаўным Палітэхнікуме з наступнага навучальнага году адчыняецца хімічнае аддзяленьне замест намечанага да адчыненьня хімтэхнікуму. Такім чынам Палітэхнікум будзе існаваць у складзе пяцёх аддзяленьняў—архітэктурнага, дарожнага, гідратэхнічнага, тарфянога і хімічнага. Прыём заяў на ўсе аддзяленьні адбываецца да 1-га жніўня. У сучасны момант ужо пададзена каля 700 заяў; будзе залічана 350 чалавек, у склад якіх уваходзіць каля 60 чалавек, якія будуць пераведзены з падрыхтоўчых курсаў для рабочых, існуючых пры Палітэхнікуме. Іспыты для паступаючых пачынаюцца 5 жніўня а 10 гадз. раніцы.

Сёньня пачынаецца 2-хтыднёвік фізкультуры.

Сёньня менскія фізкультурнікі зьбіраюцца на пляцоўцы саду „Прафінтэрн“ а 10 гадзіне зранку; будзе наладжана вялікая дэманстрацыя фізкультурнікаў, прысьвечаная пачатку 2-хтыднёвіка фізкультуры. У дэманстрацыі прыме ўдзел да 2000 фізкультурнікаў.

Сёньня-ж увечары ва ўсіх фізкультурных гуртках адбудуцца ўрачыстыя сходы, а на спортпляцоўцы саду „Прафінтэрн“ будуць наладжаны паміж асобнымі камандамі таварыскія сустрэчы па футболу, валей-болу і баскэт-болу.

Апавяшчэньне.

САД АСЬВЕТЫ.

Сёньня кіно „На седьмом небе“, камэдыя з удзелам Гары Лойда, пачатак а 10 гадз. У выпадку дрэннай пагоды пераносіцца ў дом.

Урачыстасьць „Камунараўцаў“

Сёньня ўсе рабочыя чыгуна-ліцьцёвага і машынабудаўнічага заводу „Камунар“ разам з сваімі сем'ямі выехалі ў Крыжоўку (за Ратамкай) на маёўку, каб адзначыць гадавіну свайго заводу, гадавіну парткалектыву і правядзеньня Міжнароднага Чырвонага дню —1 жніўня разам з сваімі падшэфнымі-чырвонымі байпамі і ваколічным сялянствам,—наладзіць цесную спайку парткалектыву, з беспартыйнымі рабочымі, лепшых з іх прыняць у шэрагі камуністычнай партыі і больш шчыльней зьвязацца з сялянствам.

Год таму назад, 25 ліпеня 1928 г., адбылося зьліяньне трох дробных, напалову саматужных заводаў: працкалектыву заводу «Усход» (180 рабочых), сельска-гаспадарчых майстэрняў імя «Бурбіса» (103 рабочыя) і рамонтнага заводу „Мэталь“ (100 раб.). Усе гэтыя тры заводы жылі на выпадковых заказах з вялікімі перабоямі ў рабоце.

Таму і паўстала пытаньне перад вышэйшымі гаспадарчымі органамі аб злучэньні гэтых заводаў у адзін моцны завод „Камунар“.

„Камунар“ за год свайго юрыдычнага існаваньня справіўся з цяжкімі арганізацыйнымі задачамі. Гэтыя задачы былі цяжкія таму, што „Камунар“ складзенай сваёй праграмай на 1928-1929 год уклініўся ў праграму мэталётрэсту тады, калі ўжо ўсе заяўкі на матар'ялы мэталётрэстам былі зроблены. У першы час недахоп матар'ялаў, надта высокія расцэнкі, якія перайшлі ў спадчыну «Камунару» ад «Усходу» на сьвярлільныя варштаты і ціскі, прыводзілі да таго, што гэтыя вырабы прыходзілася збываць з некаторай стратай для заводу з прычыны іх дэфіцытнасьці. Але, ня гледзячы на гэтыя абставіны, за першае паўгодзьдзе зьніжан сабекошт на 2,4 проц., узьнята вытворчасьць працы на 15 проц. і ўзрасла зарплата на 18 проц. На сёньнешні дзень, з разгортваньнем работы тэхніка-нармовачнага бюро, мы маем зьніжэньне расцэнак з пераходам на разьмежаваньне працы па цісках на 15,7 проц. да каштарыснай калькуляцыі, на сьвярлільныя варштаты—20,38 проц., на зігмашыны—9,77 пр., што дае магчымасьць заводу „Камунар“ пашырыць плян дзейнасьці і больш танна без дэфіцыту збываць сваю прадукцыю.

За час існаваньня „Камунарам“ набыта новых варштатаў на суму 25000 руб., будуецца новая кузьня з нафтавымі горнамі. Замест ранейшых 283 рабочых трох заводаў—зараз 540 чал. Капітальныя ўкладаньні з 190 т. р. гэтага году павялічваюцца на будучы год да 495 т. р.

З ростам вытворчасьці „Камунара“ расьце культурны і палітычны ўзровень рабочае масы. Рвачаскіх настрояў сярод «камунараўцаў» амаль не праяўляецца. „Камунараўцы“ ў рэалізацыі пазык індустрыялізацыі зьяўляюцца першымі застрэльшчыкамі і па першаму заклiку партыі і ўраду яны будуць у першых шэрагах як абароны краіны, так і ў адбудове краіны.

Д. Маркаў.

СПРАВАЧНЫ АДДЗЕЛ.

КАТЫРОЎКА ПАЗЫК НА 29-га ЛІПЕНЯ 1929 г.

	Куп.	Прад.
10 проц. дзярж. пазыка 1927 г.	100.64	101.04
6 проц. дзярж. выйгрыш. пазыка індустр.	26.15	26.25
3-я сялянск. выйгр. паз. 27 г.	5.04.5	—
Дзярж. паз. узм. сял. гас.	25.74	25.84
12 проц. дзярж. унутр. паз. 1927 г.	10.58	10.63
2-ая 6 проц. выйгр. паз.	26.54,5	26.64,5
Пазыка індустр.	25.46,5	25.56,5
11 проц. дзярж. унутр. пазыка 1928 г.	104.49	104.54
Пазыка 1929 г.	101.93	—

Часова выкон. абавязкі адказнага рэдактара **П. ШАСТАКОЎ.**

ЗАКЛЮЧНЫ БАЛЯНС БЕЛАРУСКАГА ЗАПАЛКАВАГА ТРЭСТУ

на 30-ае верасьня 1928 году.

АКТЫЎ

НАЗВА АРТЫКУЛАЎ	УСЯГО: Прыватная	УСЯГО: Агульная
Маемасьць:		
1. Будынкі і пабудовы	2057449—38	
2. Абсталяв., машыны і інструманты	1859708—84	
3. Гасп. інвэнтар	103825—57	
4. Транспарт	5064—51	
5. Маемасьць фонду палепш. быту раб.	124522—83	4150571—13
Запаснае абсталяваньне		91339—46
Незакончаныя будынкі		1506691—94
Матар'ялы:		
1. Сыравіна і асноўныя	1204634—65	
2. Апал	133100—10	
3. Дапаможныя	122753—23	
4. Рамонтна-будаўнічыя	161182—04	
5. У дарозе	85710—48	
6. Неліквідныя	3707—43	1701087—93
Няскончаныя загатоўкі		43094—82
Няконч. вытворч.		9432—26
Паўфабрыкаты		15478—24
Тавары і гатовыя вырабы		562907—78
Грашов. сродкі (каса і бяг. рах.)		411218—76
Працантныя паперы		106497—77
Паі і акцыі інш. прадпр.		144213—66
Уклады: на жыл. буд.	57131—80	
у А. Д. К.	66846—49	123978—29
Вэкс. і дакум. да атрым.:		
1. У партфэлі і інкасо	784326—54	
2. Вэкс., вуч. у банках	1126820—70	
3. Вэкс. блянкападпіс	205292—57	
4. Налож. плац. і дакум. да атрыманьня	34459—05	2150898—86
Падсправаздачныя сумы		3002—00
Дэбітары:		
1. Рабочыя і служачыя	23889—79	
2. Дастаўшчыкі	329289—31	
3. Пакупнікі	354187—91	
4. Іншыя дэбітары	75481—94	
5. Няпэўныя даўжнікі	104563—24	887412—19
Выдаткі будуч. гадоў		160263—28
БАЛЯНС		12068088—37

ПАСЫЎ

НАЗВА АРТЫКУЛАЎ	УСЯГО: Прыватная	УСЯГО: Агульная
Капіталы:		
1. Статутны капітал	4169255—80	
2. Амортызацыйны	343621—98	
3. Рэзэрвовы	107131—23	
4. Пашырэньня	131480—00	4751489—01
Фонды і рэзэрвы:		
1. Фонд па палепш. быту рабочых:		
а) У маемасьці	124522—83	
б) Вольны астатак	20210—24	
в) У ссудах на жылбудаўн.	57131—80	
2. Спэцыяльныя фонды	40000—00	
3. Рэзэрвы на няпэўных даўгох	104563—24	
4. Рэзэрвы іншыя	1992—70	348420—81
Пазыкі, ссуды і крэдыты:		
1. Банкі па доўгатэрм. ссудах	760500—00	
2. Вэксалі выдадзеныя	563115—53	1323615—53
Абавязац. па бляпкападліс.		
1. Банкі па вучоту вэксал.	1126820—70	
2. Розныя асобы па бляик. вэксал.	205292—57	1332113—27
Крэдытары:		
1. Рабочыя і служачыя	86259—51	
2. Дастаўшчыкі	662822—48	
3. Пакупнікі	83347—87	
4. Неаплач. падаткі і зборы і абавязковыя ўзносы	1855233—27	
5. Розныя	232540—78	2920203—91
Прыбытак:		
1. Прыбытак за справаздачны год		1392245—84
БАЛЯНС		12068088—37

ЗАБАЛЯНСАВЫЯ АРТЫКУЛЫ:

Актыў	Усяго	Пасыў	Усяго
Вэксалятрым. у забясьпеч.	525556—60	Вэкс. выдадзен. гарант.	525556—60
Гарант. вэкс. прын. у забясьпеч.	93700—00	Вэксаляд. пад забесьпяч.	93700—00
Кашт. прыняг. у забясьпеч.	100—00	Дэпанэнты розныя	100—00
УСЯГО за балянсам	619356—60	УСЯГО за балянсам	619356—60
Па-забалянсам:			
Зямля	28.424 гэкт.		

Кіраўнік трэстам ДВАРЭЦКІ. **Галоўны бухгальтар МІЛЕЙКОЎСКІ.**

РАХУНАК ПРЫБЫТКАЎ І СТРАТ.

ДЭБЕТ		КРЭДЫТ	
Агульна-адміністрац. выдаткі	71666—24	Прыбытак ад рэаліз. тавараў	1633005—94
Гандлёвыя выдаткі	320763—01	Процанты атрыманыя	219720—29
Проц. выплачаныя	176261—64	Розныя прыбыткі	223757—91
Адліч. на рэзэрв на няпэўн.	11742—92		
Страты ад безнадз. даўгоў	1454—23		
Розныя страты і выдаткі	102350—26		
Прыбытак (сальдо)	1392245—84		
Усяго	2076484—14	Усяго	2076484—14

РАЗЬМЕРКАВАНЬНЕ ПРЫБЫТКАЎ.

З выяўленага за справаздачны год прыбыткаў у суме . . . Р. 1392245—84 к.
выключаецца ў аплату падах. падатку і на мясцов. сродкі—10% . . . Р. 139224—58 к.
" " з астатку на ўтрыманьне В. Т. У. З.—3% . . . Р. 37590—63 к.

Астатак сумы . . . Р. 1215430—63 к.

РАЗЬМЯРКОЎВАЕЦЦА.

10% у рэзэрвовы капітал	Р. 121543—06 к.
10% у фонд на пал. быту раб.	Р. 121543—06 к.
0,25% процант прэміраваньня	Р. 3038—58 к.
40% у прыбытак дзяржавы	Р. 486172—25 к.
10% у фонд А. Д. К.	Р. 121543—06 к.
4,75% у фонд саніраваньня	Р. 57732—96 к.
25% у фонд пашырэньня	Р. 303857—66 к.
Усяго	Р. 1215430—63 к.

Кіраўнік трэсту ДВАРЭЦКІ **Галоўны бухгальтар МІЛЕЙКОЎСКІ.**

Гэты балянс, рахунак прыбыткаў і страт і разьмеркаваньне прыбыткаў зацьверджаны ў пасяджэньні Прамплянау ВСНГ 30-4—1929 г. (пратакол №118) і дазваляецца да абвяшчэньня ў друку.

Нам. Старшыні Прамплянау ВСНГ БССР **ПАГОЦКІ.**

БЕЛДЗЯРЖТЭАТР
ГАСТРОЛІ МУЗЫЧНАЙ КАМЭДЫІ
Нядзеля, 28 ліпеня
„НОЧЬ ЛЮБВИ“ у 3-х дзеях. ВАЛЕНЦІНАВА.
ПАЧАТАК А 9-Й ГАДЗІНЕ.

КІНО-ТЭАТР „КУЛЬТУРА“, — З 23 ліпеня МАСТАЦКІ ФІЛЬМ **„ШУКАНЬНЕ ДОЛІ“**
Звыш праграмы: Гастролі П А І.
Пачатак а 7 з пал. г.

КІНО-САД «ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА» Савецкая № 71. — З аўторка, 23 ліпеня. Вялікі—мастацкі гістарычны фільм **„ПАЛАЦ І ЦЫТАДЭЛЯ“.**
кіно-драма ў 10 частках.
2 СЭАНСЫ: 1-шы 9 г. 25 хв., 2-гі 11—45.

КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ». — МАСТАЦКІ ФІЛЬМ **„ТРАГЭДЫЯ АКРАБАТА“.**
Драма з жыцьця цырку ў 8 частках.

КІНО ПРАЛЕТАРЫ — **„Неспадзяваны гэрой“.**
Пачатак сэансаў а 7 г. 30 хв.
Каса адчынена а 6 гадз.

БЕЛДЗЯРЖВЫДАВЕЦТВА **„КНІГА ПОШТАЙ“**
Менск, Пляц Волі 5.
ВЫСЫЛАЕ ЛЮБУЮ КНІЖКУ накладной платай па атрыманьні задатку 25 проц.
Заказы да 1 р. выконваюцца па атрыманьні ўсяго кошту кніг.
Перасылка—пры высылцы наперад усяго кошту заказу ДАРМОВА.
ШКОЛАМ І ЎСТАНОВАМ СКІДКА 10%.

АБ АДЧЫНЕНЬНІ ПЭДФАКУ НА ДАМУ.

1. Пэдфак на даму мае сваёй мэтай даць мажлівасьць павысіць кваліфікацыю да ўзроўню скончыўшых пэдфак БДУ тым настаўнікам, якія зараз працуюць у школах і ня маюць мажлівасьці вучыцца на пэдфаку БДУ.

2. Пэдфак на даму засноўваецца пры пэдфаку БДУ і ўваходзіць у склад Бел. Дзярж. Унівэрсытэту.

3. Максымальны тэрмін навучаньня на пэдфаку на даму вызначаецца ў 6 год. Асобы, якія скончылі пэдфак на даму, маюць усе правы, якія атрымліваюць скончыўшыя пэдфак БДУ.

4. Асобы, залічаныя ў лік студэнтаў пэдфаку на даму, уносяць плату за навучаньне ў разьмеры, вызначаным праўленьнем БДУ і зацьверджаным НКА.

5. Пэдфак на даму ў 1929-30 г. засноўваецца ў складзе літаратурна-лінгвістычнага і сацыяльна-гістарычнага аддзяленьняў і пэдолёга-пэдагагічнага.

6. На пэдфак на даму маюць права быць залічанымі настаўнікі, якія маюць настаўніцкі стаж ня менш 2 гадоў, маюць адукацыю ня ніжэй тэй, якая патрабуецца для паступленьня ў ВНУ БССР. Асобы, якія скончылі пэдтэхнікум, маюць права быць залічанымі на 2-гі курс. Сьпіс навучальных устаноў, якія даюць права на паступленьне бяз іспытаў на пэдфак на даму, устанаўляецца НКА.

7. Паверка працы студэнтаў пэдфаку на даму ўтвараецца шляхам арганізацыі заліковых сэсій-канфэрэнцый, прычым сэсіі павінны быць 2— асеньняя і веснавая.

8. Пасьля здачы залікаў і практычных заняткаў за ўвесь курс пэдфаку на даму праводзяцца дзяржаўныя іспыты.

9. Заявы ад паступаючых на пэдфак на даму прымаюцца ў дэканаце пэдфаку БДУ з 1-га па 20 верасьня.

10. Залічэньне ў лік студэнтаў пэдфаку на даму праводзіцца з 20 па 25 верасьня.

11. Заняткі пачынаюцца з 1-га кастрычніка.

12. Дэканат пэдфаку павінен паведаміць падаўцу заявы аб залічэньні ў лік студэнтаў не пазьней 5 кастрычніка.

ЗАОЧНОЕ ОБУЧЕНИЕ
ШВЕЙНОМУ ДЕЛУ:
I. Курсы: 1) кройки и шитья; 2) вышивания; 3) головных уборов.
II. Обучение кройке и шитью по плакатам.
III. IV. Курсы пом. инструкт. и кружковод. ЗАКРОЙЩИКОВ.
По окончании—свидетельство.
Справочник 20 к. мелк. марк.
НА КУРСАХ ОБУЧАЮТСЯ 12500 чел.
Москва 9, Тверская, 24.
ЗАОЧНЫЕ КУРСЫ.

ЗГУБЛЕНЫ:

Пашпарт Аносавай Н. А., выд. Смаленск. гарадзк. міліц., кв. № 439-п.
Вучотна-конская карт. Турончыка А. П., кв. № 440-п.
Сяброўскі білет № 2744 Шэлепеў О. Г., выд. саюзам харчавікоў, кв. 441-п.
Вучотна-конская карт. Пучынскага В. І., выд. Глівенскім с.-сав., кв. № 442-п.
Патэнт на права гандлю папіросамі Плаўніка Ш. І., выд. Барысаўскай фінінспэк., кв. № 443-п.
Конская кніжка № 560 Пшонкі А. К., выд. Халопеніцкім РВК, кв. № 444-п.
Мэтрычн. спраўка Шапіра П., выд. Мазырск. Загсам, кв. № 445 п.
Конская карт. № 3305 Мытніка Н. С., выд. Барысаўск. РВК, кв. № 436-п.

Галоўлітбел 595.

Менск, дзяржаўная друкарня